

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 718)

Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun Tasarısı ve Çevre Komisyonu Raporu (1/876)

Not : Tasarı, Başkanlıkça Adalet ve Çevre komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

21.7.2004

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-867/3576

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çevre ve Orman Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 5.7.2004 tarihinde kararlaştırılan "Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Günümüzde petrol ve diğer zararlı maddelerin büyük ölçüde deniz yoluyla taşınması ve kıyı tesislerindeki petrol ve diğer zararlı maddelere ilişkin faaliyetler nedeniyle, deniz çevresi, petrol ve diğer maddelerle kirlenme konusunda önemli bir tehdide maruz kalmaktadır.

Alınan tüm tedbirlere rağmen, çarpma, kırılma, yangın, patlama veya diğer nedenlerle, bu maddeleri taşıyan gemilerden veya herhangi bir olay sonucu kıyı tesislerinden, denize petrol ve diğer zararlı maddelerin yayılması riskinin ortadan kaldırılamaması nedeniyle, böyle durumlarda deniz çevresinin kirlenmesinin önlenmesi veya kirliliğin azaltılması için yapılacak müdahale ve faaliyetler önem kazanmaktadır.

Uygulama alanlarında, deniz çevresinin petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmesinde acil durumlarda etkin müdahale; ilgili kuruluşların görev, yetki ve sorumluluklarının belirlenmesi, müdahale usul ve yöntemlerinin tespitini, önceden hazırlıklı olmayı, teşkilatlanmayı, imkan ve kabiliyetlere sahip olmayı ve iyi bir planlamayı gerektirmektedir. Diğer taraftan, bir ülkenin, deniz yetki alanlarında meydana gelecek bir olaya zamanında ve etkin müdahale edebilmesi, aynı zamanda egemenlik haklarının teyidi ve göstergesi olarak kabul edilmektedir.

Deniz çevresinin petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmesinde zararların tazmini, buna neden olabilecek faaliyetleri icra edenlerin önceden bazı sigorta sistemleri ile tazminat garantisi sağlamaları

ile mümkündür. Deniz yetki alanlarına giren gemilerin ve mevcut kıyı tesislerinin uygun sigorta sistemlerine sahip olup olmadıklarının takip ve kontrolü ile müdahale sonucunda tazmin konusundaki yetki, görev ve sorumlulukların belirlenmesi, sistemin işleyişinin vazgeçilmez prensipleridir.

Deniz çevresinin petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmesinde acil durumlarda müdahale ve zararların tazmini konusunda, taraf olduğumuz uluslararası düzenlemelerle üstlenilen yükümlülükler ile hak ve yetkilerin iç hukuk düzenlemelerine yansıtılması vazgeçilmez bir ihtiyaç olup, bu konu, üç tarafı denizlerle çevrili ve petrol ve/veya diğer zararlı maddeleri taşıyan gemi trafiğine yoğun olarak maruz kalan ülkemiz için ayrı bir önem taşımaktadır.

Tasarı, bugüne kadar Türk boğazlarında ve Türkiye'nin deniz yetki alanlarında meydana gelen olaylarda, müdahale ve tazmin konularında yaşanan olumsuzlukların giderilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Madde ile Kanunun amacı ortaya konulmaktadır. Kanun, olay sonucu ortaya çıkan petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmede acil durumlarda müdahale ve tazmin esaslarının belirlenmesine yöneliktir. Olayın meydana gelmesini önlemek üzere alınan tedbirler Kanunun konusu ve amacı dışındadır. Müdahale, olay sonucu denize yayılan veya yayılma tehlikesi bulunan petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenme tehlikesini ortadan kaldırmak, kirlenmeyi azaltmak veya gidermek amacıyla yapılacak faaliyetleri içermektedir. Bu faaliyetleri icra etmek için hazırlıklı olmak üzere önceden alınması gereken tedbirlere ilişkin usul ve esasların belirlenmesi de Kanunun konusu ve amaçları içerisinde yer almaktadır. Kanunla amaçlanan diğer bir husus da olay sonucu ortaya çıkan kirlenmenin yarattığı zararlar ve müdahale maliyetlerinin tespiti ve tazmini esas ve usullerini belirlemektir. Kanunla ayrıca, Kanun kapsamına giren konularla ilgili faaliyetlerde uluslararası yükümlülüklerle ilişkin yetki, görev ve sorumlulukların belirlenmesi de hedeflenmektedir.

Madde 2. - Madde ile Kanunun kapsamı düzenlenmektedir.

Madde 3. - Madde ile Kanunda geçen bazı ifadelerin tanımı yapılmaktadır.

Madde 4. - Madde ile Kanunun amaçladığı ve kapsamına giren faaliyetlerin icrasına ilişkin yetki, görev ve sorumluluklardan;

- Genel koordinasyon, kıyı alanlarında kara kökenli kirliliğin önlenmesine yönelik acil müdahale planlarının hazırlanması, kirlenmenin türü ve etkilerinin belirlenmesi, çevreye olan zararların tespiti ve olay sonrası kirlilikten etkilenen alanların rehabilitasyonuna ilişkin olanlar Çevre ve Orman Bakanlığına,

- Deniz araçlarından kaynaklanan deniz kirliliğinin önlenmesine yönelik acil müdahale planlarının hazırlanması, hazırlıklı olma, kirliliğe müdahale, zararların tazmini ve mali sorumluluk garantilerinin bildirimini konularında icraya ilişkin olanlar Denizcilik Müsteşarlığına,

- Asayiş ve kolluk görevlerine ilişkin olanlar Sahil Güvenlik Komutanlığına,
Verilmektedir.

Madde 5. - Madde ile olay meydana gelmemesi için gemi ve kıyı tesislerinin genel sorumlulukları, taşımaları gereken standartlar, idarenin bu konudaki yetkileri ve müdahale konusundaki hizmetlerden faydalanma esasları düzenlenmektedir.

Petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmeye yol açacak olayların ortaya çıkma ihtimali, gemi ve kıyı tesislerinin uluslararası standartları taşıyıp taşımadıkları ile yakından ilgilidir. Son dönemde

ABD ve AB üyesi devletlerin limanlarına gelen gemilerde özel standartlar aramaları ve etkin denetim sistemleri kurmaları, düşük standartlı gemilerin, uygulama alanlarımızdaki deniz trafiğine kaymaları sonucunu doğurmuş ve büyük bir tehdit oluşturmaya başlamıştır. Bu konudaki mücadele ülkemiz için büyük önem taşımaktadır.

Petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmeye müdahale edecek imkan ve kabiliyetlerin kazanılması ve idamesinin maddi külfeti oldukça fazladır. Büyük oranda batı pazarlarına petrol taşımacılığı yapan tankerlerin neden olabileceği kirliliğe müdahale için hazır bulundurulması gereken bu imkan ve kabiliyetlerin maddi külfetinin can, mal ve çevre risklerine katılan ülkemize yüklenmesi hakkaniyete uygun olmayacaktır. Bu nedenle, konu hakkındaki külfetlerin, hizmeti alanlara yayılması suretiyle hakkaniyet sağlanmaya çalışılmıştır.

Madde 6. - Madde ile olaya neden olan gemi ve kıyı tesislerinin hangi ilgililerinin, hangi zarar ve masraflardan sorumlu olacakları belirlenmektedir.

Madde 7. - Madde ile tazmin sorumluluğunun sınırı, Türkiye'nin taraf olduğu konu ile ilgili uluslararası sözleşmelere atıf yapılarak belirlenmektedir.

Madde 8. - Madde ile uygulama alanlarına girecek petrol ve diğer zararlı maddeleri taşıyan gemilerin, neden olacakları olayda yaratacakları zararların ve masrafların tazmini amacıyla malî sorumluluk garantileri düzenlenmektedir.

Madde 9. - Madde ile uygulama alanlarına girecek petrol ve diğer zararlı maddeleri taşıyan gemilerin bildirim yükümlülükleri, bildirim usulleri ve verecekleri bilgiler düzenlenmektedir.

Madde 10. - Madde ile zararların belirlenmesi esasları ve bu maksatla oluşturulacak komisyonun kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmektedir.

Madde 11. - Madde ile olay sonucu ortaya çıkan kirlenmede zarar görenlere tazminatların ve müdahale masraflarının ödenmesine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmekte ve olay sonucu ortaya çıkan kirlenmede kirlenmenin tespit edilemediği durumlarda Denizcilik Müsteşarlığınca kirliliğe müdahale edileceği belirtilmektedir.

Madde 12. - Madde ile tazminat taleplerinde zamanaşımı süreleri tespit edilmektedir.

Madde 13. - Madde ile kirlilik ve kirlilik tehlikesinin ilgili makam ve müdahale birimlerine bildirilmesine ilişkin yükümlülük belirlenmektedir.

Madde 14. - Madde ile olay sonucu meydana gelen kirlenmenin, türü, miktarı, yayılma yönü, hızı, muhtemel sonuçları ve bertaraf yöntemlerinin değerlendirilmesine yönelik çalışmaların Çevre ve Orman Bakanlığınca yapılması öngörülmektedir.

Madde 15. - Madde ile olay sonucu ortaya çıkan kirlenmeye müdahale konusunda yetki görev ve sorumluluklar ile uluslararası işbirliğine ilişkin yetkiler belirlenmektedir.

Müdahalede etkinliğin sağlanması; çok hızlı müdahaleyi, uygun imkan ve kabiliyetlerin elde bulundurulmasını, müdahale teknikleri konusunda iyi eğitilmiş personelin istihdamını zorunlu kılmaktadır. Bunu sağlamak üzere, müdahaleden sorumlu ulusal kuruluş olan Denizcilik Müsteşarlığına, bu görevi kendisinin icra etmesi, diğer kamu kurum ve kuruluşlarına yaptırması veya bu alanda meslek icra eden ve bu amaçla kurulmuş merkezi Türkiye'de bulunan şirketlere yaptırması gibi geniş bir hareket serbestisi tanınmaktadır.

Madde 16. - Madde ile olay bölgesinde toplanan atıkların uygun bertaraf tesisine taşınması ve bertarafının acil müdahale planlarında belirlenen esaslara göre yapılması öngörülmektedir.

Madde 17. - Madde ile müdahale işlemleri sonrasında kirlilikten etkilenen alanların tespiti ve bu alanların rehabilitasyonuna ilişkin çalışmaların Çevre ve Orman Bakanlığınca yapılması öngörülmektedir.

Madde 18. - Madde ile ulusal acil müdahale planı ve diğer acil müdahale planlarının hazırlanmasına ilişkin yetki, görev ve sorumluluklar belirlenmektedir.

Madde 19. - Madde ile 3056 sayılı Kanun kapsamında acil durum yönetimine geçilmesi halinde ilgili kuruluşlar arasında koordinasyon sağlanması öngörülmektedir.

Madde 20. - Madde ile uyumsuzlukların çözümü için hakem tayinine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Madde 21. - Madde ile tehlike altındaki gemilerin uygun, güvenli deniz alanlarına kabulüne ilişkin yetkiler belirlenmektedir.

Madde 22. - Madde ile kirliliğe neden olduğundan veya kirlilik tehlikesi taşıdığından şüphelenilen durumlarda gemilerin denetimine ilişkin yetkiler düzenlenmekte ve Kanunun uygulanmasına ilişkin tüm kolluk görevlerinin Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından yerine getirileceği öngörülmektedir.

Madde 23. - Madde ile Kanuna tâbi olan ve olmayan gemilerin yakıt olarak taşıdıkları petrol ve türevleri ile yüklerden meydana gelen kirliliğe veya kirlilik tehlikesine müdahale ve zararların tespit ve tazmininde Kanunun hangi hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir.

Madde 24. - Madde ile Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmeliklerin hangi kurumlar tarafından hazırlanacağı belirtilmektedir.

Madde 25. - Madde ile Kanunun kapsamı içerisindeki faaliyetlerde acil olarak ihtiyaç duyulabilecek araç, gereç ve malzemelerin temininde, daha hızlı hareket edilebilmesini teminen 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerinin uygulanmayacağı öngörülmektedir.

Geçici Madde 1. - Madde ile Kanunda öngörülen yönetmeliklerin, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yürürlüğe konulacağı öngörülmektedir.

Geçici Madde 2. - Madde ile Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte faal durumda bulunan tesislerden, eksiklerini yönetmelikte belirtilen süre içinde tamamlamayanların faaliyetlerinin Bakanlık tarafından durdurulacağı öngörülmektedir.

Madde 26. - Yürürlük maddesidir.

Madde 27. - Yürütme maddesidir.

Çevre Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Çevre Komisyonu

13.12.2004

Esas No. : 1/876

Karar No. : 4

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca 4.8.2004 tarihinde esas olarak Komisyonumuza, tali olarak da Adalet Komisyonuna havale edilen 1/876 esas numaralı "Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun Tasarısı", Komisyonumuzun, 3.11.2004 tarihli 3 üncü yasama yılı ikinci toplantısında, Çevre ve Orman Bakanı Sayın Osman Pepe ile Çevre ve Orman Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Denizcilik Müsteşarlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı temsilcilerinin de katılımıyla görüşülmüştür.

Tasarı temel olarak, deniz çevresinin petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmesinde acil durumlarda etkin müdahale, ilgili kuruluşların görev, yetki ve sorumluluklarının belirlenmesini ve müdahale usul ve yöntemlerini düzenlemektedir. Müdahale, olay sonucu denize yayılan veya yayılma tehlikesi bulunan petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenme tehlikesini ortadan kaldırmak, kirlenmeyi azaltmak veya gidermek amacıyla yapılacak faaliyetleri kapsamaktadır. Bu kapsamda, söz konusu faaliyetleri yürütmek için hazırlıklı olmak açısından, önceden alınması gereken tedbirlerle ilişkin usul ve esaslar da Tasarı ile düzenlenmiştir. Tasarı ayrıca, olay sonucu ortaya çıkan kirlenmenin yarattığı zararlar ve müdahale maliyetlerinin tespiti ve tazmini ile ilgili usul ve esasları da düzenlemektedir. Ülkemizin bu alandaki uluslararası yükümlülüklerine ilişkin yetki, görev ve sorumlulukları da Tasarı ile düzenlemeye kavuşmaktadır.

Komisyon Başkanı ile Çevre ve Orman Bakanı Sayın Osman Pepe'nin yaptığı sunuş konuşmalarından sonra Tasarının tümü üzerindeki görüşmelere geçilmiştir. Tümü üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasını müteakip, Komisyon üyelerimizce Tasarıyla ilgili olarak birtakım eksiklikler dile getirilmiş ve bunların giderilmesi amacıyla Tasarının bir alt komisyonunda ele alınması yönünde görüşler oluşmuştur. Yapılan oylama sonucunda, Komisyonumuz Tasarıyla ilgili olarak bir alt komisyon kurulmasını kararlaştırmıştır.

Samsun Milletvekili Mustafa Çakır'ın başkanlığında, Bitlis Milletvekili Abdürrahim Aksoy, Hatay Milletvekili Abdülaziz Yazar, İstanbul Milletvekili Gürsoy Erol, Kahramanmaraş Milletvekili Fatih Arkan ve Tekirdağ Milletvekili Erdoğan Kaplan'dan oluşan Alt Komisyonun yaptığı çalışmalar sonucunda oluşturduğu Alt Komisyon Raporu Komisyonumuzun 8.12.2004 tarihli 3 üncü yasama yılının üçüncü toplantısında ele alınmıştır.

Çevre ve Orman Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Denizcilik Müsteşarlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu, Kamu İhale Kurumu, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Deniz Ticaret Odası, Armatörler Birliği ve Vapur Donatanları Derneği temsilcilerinin de katılımı ile yapılan toplantıda, önce Alt Komisyon Raporunun okunması oylanmış, Raporun okunmasını takiben, Alt Komisyon Raporu ve Metninin tümü üzerindeki görüşmelere geçilmiştir.

Alt Komisyon Raporu ve Metninin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde, özellikle Komisyon Başkanı tarafından, petrol ve petrol türevi maddelerin gemilerle taşınmasının riskine değinilmiş, özellikle petrol taşımacılığının günümüzde büyük ölçüde deniz yoluyla yapılmasının Boğazlar gibi önemli su yollarına sahip olan ülkemiz açısından büyük bir risk oluşturduğu vurgulanmıştır. Türk boğazlarından yılda ortalama 50.000 gemi geçtiği ve yine yılda 103 milyon ton petrol ve petrol türevi maddelerle diğer türde kimyasal ve tehlikeli maddenin boğazlar yoluyla taşındığı ve bu rakamların da Boğazlarımızın ne denli büyük bir risk altında olduğunun göstergesi olduğu belirtilmiştir. Herhangi bir kaza olması durumunda şu andaki mevzuat hükümlerine göre 17 kurumun işin içine karıştığı, dolayısıyla bir yetki ve sorumluluk karmaşası yaşandığı da ifade edilerek, bu Tasarının kanunlaşması ile yetkinin üç kurum arasında paylaşılacağı ve acil ve etkin bir müdahale sisteminin kurulmuş olacağı belirtilmiştir.

Alt Komisyon Metninin tümü üzerindeki görüşmelerde, bazı üyelerimiz, Tasarının başlığının değiştirilmesi gerektiğini, çünkü Tasarının amacını düzenleyen 1 inci maddesinin gerekçesinde de belirttiği gibi, Tasarının sadece kirlenme ortaya çıktığında değil, kirlenmenin önlenmesi, kirlenme tehlikesinin ortadan kaldırılmasını da içerdiğini bu nedenle, Tasarının başlığı ile bir çelişki doğduğunu belirtmişlerdir.

Bazı üyelerimiz de Tasarının "deniz çevresi" kavramını açıkça belirlemediğini, denizden ne kadarlık bir mesafe kastedildiğinin belirlenmemiş olmasının bir eksiklik olduğunu gündeme getirmişlerdir.

Tasarının radyoaktif maddeleri kapsamamasının da yanlış olduğunu dile getiren bazı üyelerimiz, radyoaktif maddelerle ilgili olarak Türkiye Atom Enerjisi Kurumunun yetkili olmasının yine bir çok başlılığa neden olduğunu ifade etmişlerdir. Bunun üzerine Türkiye Atom Enerjisi Kurumu yetkilileri Komisyonumuza bilgi vermiş ve Türkiye Atom Enerjisi Kurumunun doğrudan Başbakanla bağlı bir kurum olduğu, 1957 yılında Uluslararası Atom Enerjisi Ajansının kurulmasından sonra bütün uluslararası yükümlülükleri Kurumun taraf olduğu, Komisyon üyelerimizin endişe duyduğu birtakım görev ve yetkilerin ulusal ve uluslararası hukuk çerçevesinde Türkiye Atom Enerjisi Kurumunun tekelinde olduğu, radyoaktif maddelerin bulaşma, kirlenme ve yayılma parametrelerinin petrol ve kimyasal maddelerden çok farklı olduğu ve çok özel bir ihtisaslaşma gerektirdiği, bu nedenle kanun ve yönetmeliklerle bu alandaki her türlü yetkinin Kuruma verilmiş olduğu ifade edilmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda, radyoaktif maddelerin bu Kanun kapsamı dışında kalması kararlaştırılmıştır.

Tümü üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasından sonra, Alt Komisyon metninin maddelerine geçilmesi oylanmış ve maddelere geçilmesi kabul edilmiştir. Maddeler üzerinde yapılan görüşmeler sonucunda:

- Alt Komisyon Metninin 1 inci ve 2 nci maddeleri Komisyonumuz tarafından aynen kabul edilmiştir.

- Alt Komisyon Metninin "Tanımlar" başlıklı 3 üncü maddesine (s) bendi olarak "zararsız geçiş" tanımı eklenmiştir.

- Alt Komisyon Metninin 4 üncü maddesi Komisyonumuz tarafından iki fıkra halinde yeniden düzenlenmiş ve birinci fıkrada Kanunun uygulanması bakımından genel koordinasyon görevinin Bakanlığa ait olacağı ve bu Kanunla yetkili kılınan diğer kurum ve kuruluşların, gerçekleştirdikleri işlemleri ve elde ettikleri bilgileri gecikmeksizin Bakanlığa bildirmekle yükümlü olacakları hükmüne bağlanmıştır.

- Alt Komisyon Metninin 5 inci maddesinin ikinci fıkrası, ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde belirlenmiş standartlara uymayan yabancı bayraklı gemilere, bu şartları sağlamaları için en fazla 30 gün süre verilmesi; Türk bayraklı gemilerin ise, bu şartları sağlayıncaya kadar bağlanarak seferden yasaklanması ve ayrıca bu durumdaki gemilerin yüklerinin, gemi veya yük sahibince standartlara uygun başka bir gemiye nakledilmesi, bertaraf edilmesi gereken yüklerin de uygun bir şekilde bertarafının sağlanması yönünde bir düzenleme yapılmıştır.

- Alt Komisyon Metninin 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası da yeniden düzenlenmiş ve gemilerin bildirim yapmamasından dolayı bağlanmasının yanlış olacağı ve geminin taşıdığı yük ile ilgili bilgileri acil müdahale birimlerine değil de Müsteşarlığa vermelerinin daha anlamlı ve işlevsel olacağı Komisyonumuzca uygun görülmüş; yine aynı fıkrada düzenlenmiş olan kırksekiz saat önceden bildirimde bulunma zorunluluğu, Türkiye'nin yakın komşusu olan ülkelere gelecek gemilerin Türk karasularına girişlerinin kırksekiz saatten az olabileceği düşüncesiyle, kalkış limanı ile Türk karasularına girmesine kadarki seyir süresi kırksekiz saatten az olan gemilerin, bildirimde bulunma yükümlülüğünün kalkış limanından hareketten hemen sonra olması kararlaştırılmıştır.

- Alt Komisyon Metninin 6 ncı ve 7 nci maddeleri Komisyonumuz tarafından aynen benimsenmiştir.

- Alt Komisyon Metninin 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan, uygulama alanlarına girmek isteyen gemilerden istenen "mali sorumluluk belgelerinden birine sahip olmak" ibaresi, mali sorumluluk belgelerine sahip olmak şeklinde değiştirilmiştir.

- Komisyonumuz, 8 inci maddenin ikinci fıkrasında da değişiklik yaparak, 5 inci maddeyle paralel bir düzenlemeye gitmiş ve yabancı bayraklı gemilere istenen şartları sağlamaları için en fazla 30 günlük süre verilmesi ile diğer paralel düzenlemeler bu fıkrada da yapılmıştır.

- Alt Komisyon Metninin 9 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında, zararsız geçiş amacıyla Türk karasularını kullanacak olan gemilerden istenecek bilgilere, geminin çağrı adı, bayrağı, teminat geçerlilik süresi, geminin yükü ve miktarı ile geminin tipi ve kalkış ve varış limanına ilişkin bilgiler de eklenmiş; "mali sorumluluk belgelerindeki" ibaresinin yerine de "mali sorumluluk belgelerindeki bilgiler" ibaresi konulmuştur.

- Komisyonumuz Alt Komisyon Metninin 10 uncu, 11 inci, 12 nci ve 13 üncü maddelerini aynen benimsemiştir.

- Alt Komisyon Metninin 14 üncü maddesinin sonundaki "bilgi verir" ibaresi, "bildirir" olarak değiştirilmiştir.

- Komisyonumuz, Alt Komisyon Metninin 15 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan Müsteşarlığın kirlenmeye ve kirlenme tehlikesine müdahale ederken kolluk kuvvetlerinin görevlendirme planlamasına yardımcı olmak amacıyla Sahil Güvenlik Komutanlığının da görüşlerini alması yönündeki düzenlemenin metinden çıkartılmasına karar vermiştir. Sahil Güvenlik Komutanlığına verilen yetkiler zaten 4 üncü maddede belirlendiğinden, mükerrerliğin önlenmesi amacıyla bu düzenleme yapılmıştır.

- Komisyonumuz, Alt Komisyon Metninin yine 15 inci maddesine, birinci fıkradan sonra gelmek üzere bir fıkra eklemiş ve maddenin birinci fıkrasında belirtilen yetkilerin, gerektiğinde Bakanlık tarafından da kullanılabilmesine olanak tanıyacak biçimde bir düzenleme yapılmıştır.

- Alt Komisyon Metninin 15 inci maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesi, "Müsteşarlık gerçekleştirilen müdahale faaliyetlerini Bakanlığa bildirir" şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

- Komisyonumuz, ülkemizin taraf olduğu OPRC/90 Sözleşmesi kapsamında, ülkemize davet edeceğimiz yabancı acil müdahale unsurlarının masraflarını ödeme ve ülkemizin de başka ülkelere acil müdahale unsurları gönderdiği zaman da masrafları talep etme hakkı ve yükümlülüğünü 15 inci madde hükümleri arasında düzenlenmesini uygun bularak, 15 inci maddenin üçüncü fıkrasında buna uygun düzenleme yapmıştır.

- Alt Komisyon Metninin 16 ncı maddesi Komisyonumuz tarafından aynen kabul edilmiştir.

- Komisyonumuzca, 17 nci maddedeki "sağlık" ibaresinin, "insan sağlığı" olarak değiştirilmesi uygun bulunmuştur.

- Alt Komisyon Metninin 18 inci maddesindeki ifade karışıklığı düzeltilerek, ulusal acil müdahale planının, Müsteşarlıkla koordinasyon sağlanarak Bakanlıkça hazırlanacağı şeklinde bir düzenleme yapılmıştır.

- Alt Komisyon Metninin 19 uncu, 20 nci, 21 inci ve 22 nci maddeleri Komisyonumuz tarafından aynen kabul edilmiştir.

- Komisyonumuz, deniz çevresinin, bu Kanun kapsamında olmayan gemilerin taşıdığı zararlı maddeler veya diğer yükler nedeniyle meydana gelen bir kirliliğe de acil müdahale edilebilmesini sağlamak amacıyla, Alt Komisyon Metninin 23 üncü maddesini yeniden düzenlemiştir.

- Türkiye'nin taraf olmadığı ve gemi yakıtlarını düzenleyen "Bunker Sözleşmesi"nde zorunlu mali sigorta istenmesi hakkı bulunmaktadır. 23 üncü maddeyle getirilen istisnalar, ülkemizin bu Sözleşmeye taraf olması halinde, Sözleşme kapsamındaki zorunlu mali sigorta belgelerinin istenmemesi sonucunu doğurabileceği gerekçesiyle, Komisyonumuz 23 üncü maddenin sonuna bir cümle ekleyerek, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşme hükümlerinin saklı olduğunu hükme bağlamıştır.

- Komisyonumuz, Alt Komisyon Metninin 24 üncü maddesini aynen benimsemiştir.

- Alt Komisyon Metninin 25 inci maddesiyle 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesine (j) bendi eklenerek, Kanun kapsamı içindeki faaliyetlerde acil olarak ihtiyaç duyulabilecek araç, gereç ve malzemelerin temininde daha hızlı hareket edilebilmesinin sağlanması amacıyla, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun uygulanmaması amaçlanmıştır. Ancak, maddenin, Çevre ve Orman Bakanlığı ile Denizcilik Müsteşarlığı tarafından denizlerde sürekli izleme programı ile ilgili olarak yapılacak hizmet alımlarının da Kamu İhale Kanunu kapsamı dışında tutulmasına yönelik hüküm içermesi nedeniyle Komisyon üyelerimiz tarafından sürekli izlemenin aciliyet taşımadığı ve bu tip alımların Kamu İhale Kanunu kapsamı dışında tutulmasının istisnalara yol açabileceği yönünde görüş belirtmeleri üzerine, madde yeniden düzenlenerek bu yöndeki hüküm metinden çıkarılmıştır. Araç, gereç ve malzeme alımına, hizmet alımı da eklenmiş, acil müdahale planlarının hazırlanması için gerekli olacak alımlar da madde kapsamına dahil edilmiştir.

- Komisyonumuz Alt Komisyon Metnine, 25 inci maddeden sonra gelmek üzere yeni bir madde (yeni 26 ncı madde) ekleyerek, 25 inci madde ile 4734 sayılı Kanuna getirilen istisna kapsamında yapılacak alımlara ilişkin esas ve usullerin, Maliye Bakanlığı, Kamu İhale Kurumu ve Denizcilik Müsteşarlığının görüşlerini alarak Çevre ve Orman Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle belirleneceği hükmünü getirmiştir.

- Komisyonumuz Alt Komisyon Metninin Yürürlük maddesini de değiştirerek, denizcilik sektörünün bilgilendirilmesi ve gerekli hazırlıkları yapabilmesi için bir süre verilmesine ve bu nedenle de Kanunun yayımı tarihinden itibaren üç ay sonra yürürlüğe girmesine karar vermiştir.

Alt Komisyon Metninin maddelerinin tek tek görüşülüp oylanmasından sonra Metnin tümü oylanarak kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>A. Münir Erkal</i>	<i>Mustafa Çakır</i>	<i>Cüneyt Karabıyık</i>
Malatya	Samsun	Van
Kâtip	Üye	Üye
<i>Fatih Arıkan</i>	<i>Ahmet Yaşar</i>	<i>Mehmet Boztaş</i>
Kahramanmaraş	Aksaray	Aydın
		(Tümüne muhalifim)
Üye	Üye	Üye
<i>Abdürrahim Aksoy</i>	<i>Mehmet Alp</i>	<i>İbrahim Köşdere</i>
Bitlis	Burdur	Çanakkale
Üye	Üye	Üye
<i>Tevfik Akbak</i>	<i>Rasim Çakır</i>	<i>Şemsettin Murat</i>
Çankırı	Edirne	Elazığ
	(Tümüne muhalifim)	
Üye	Üye	Üye
<i>Nurettin Aktaş</i>	<i>Mehmet Eraslan</i>	<i>Abdulaziz Yazar</i>
Gaziantep	Hatay	Hatay
		(Tümüne muhalifim)
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Sait Armağan</i>	<i>Yahya Baş</i>	<i>Gürsoy Erol</i>
Isparta	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Canan Arıtman</i>	<i>Yavuz Altınorak</i>	<i>Veli Kaya</i>
İzmir	Kırklareli	Kilis
(Tümüne muhalifim)	(Tümüne muhalifim)	
Üye	Üye	Üye
<i>Salih Gün</i>	<i>Şefik Zengin</i>	<i>Erdoğan Kaplan</i>
Kocaeli	Mersin	Tekirdağ
(Tümüne muhalifim)	(Tümüne muhalifim)	

KARŞI OY YAZISI
ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Çevre Komisyonunda görüşülmekte olan "Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun Tasarısı"nın geneline aşağıdaki nedenlerle muhalif kaldığımı belirtirim.

Bu tasarı da bundan önceki tasarılar gibi ilgili çevrelerce yeteri kadar tartışılmadan, onların görüş ve düşünceleri alınmadan, alınan görüş ve düşüncelerin de yeteri kadar değerlendirilmesi yapılmadan komisyondan geçirilmiştir.

Üç tarafı denizlerle çevrili olan ülkemizde insanlığın ortak mirası olan çevrenin korunması amacıyla deniz ve kıyılarda yaşanan petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmenin önlenmesi amacıyla çıkartılması gereken çağdaş bir yasa hepimizin beklentisidir. Ancak komisyonda görüşülen tasarı bu haliyle beklentilere cevap vermekten uzaktır.

Tasarı, başlığından da anlaşılacağı üzere kirliliğın önlenmesine dönük bir tasarı değil, kirlenmenin gerçekleşmesinden sonra acil durumlarda müdahaleyi ve zararların tazminini öngören bir tasarıdır. Bu nedenle tasarı, mantığı itibariyle yanlıştır. Kirlenmeden önce alınacak tedbirleri de içermesi gerekirken tasarıda bu kısım eksik bırakılmıştır. Tasarının birinci maddesinin gerekçesinde "olayın meydana gelmesini önlemek üzere alınan tedbirler kanunun konusu ve amacı dışındadır." denilerek bu husus açıkça belirtilmiştir.

Sivil toplum örgütleri ve çevreci kuruluşların etkinliklerini artırarak denetim noktasında onları da yetkilendirmek gerekmektedir. Zira çevreyi asıl koruyacak olan onlardır. Mevcut yasalarla bile çevre katliamı önenebilecek iken gerek bürokrasinin hantallığı gerekse çevreyi sanayileşmenin önündeki engelmiş gibi gören çarpık anlayış ülkemizdeki çevre katliamına seyirci kalmayı beraberinde getirmiştir.

Tasarı dikkatle incelendiğinde çevreci bir mantıkla hazırlanmadığı, daha çok ticarî kaygılarla hazırlandığı anlaşılmaktadır. Tasarının "genel gerekçe" başlıklı sayfasının son paragrafında "tasarı, bugüne kadar Türk Boğazlarında ve Türkiye'nin Deniz Yetki Alanlarında Meydana Gelen Olaylarda, Müdahale ve Tazmin Konularında yaşanan olumsuzlukların giderilmesi amacıyla hazırlanmıştır." denilerek bu görüş açıkça dile getirilmiştir.

Tasarı, yasayla düzenlenmesi gereken birçok hususu yönetmeliklerle idareye devretmektedir. Bu durum yasa taslağıının içini boşaltmakta, yasamanın yetkisini bir bakıma idareye devretmesi anlamına gelmektedir. Ayrıca konu yaşamsal bir anlama sahip olup yönetmeliklere bırakılamayacak kadar açık ve net hükümler içermelidir.

Yukarıda saydığımız nedenlerle, Çevre Komisyonunda görüşülüp sonuçlandırılan tasarıнын tümüne karşıyım.

15.12.2004

Rasim Çakır

Edirne

Şefik Zengin

Mersin

Mehmet Boztaş

Aydın

Abdulaziz Yazar

Hatay

Canan Arıtman

İzmir

Yavuz Altınorak

Kırklareli

Salih Gün

Kocaeli

ALT KOMİSYON RAPORU
ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Esas No. : 1/876

Karar No. : 2

Çevre ve Orman Bakanlığınca hazırlanarak, 21.7.2004 tarihinde TBMM Başkanlığına sunulan "Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun Tasarısı", 4.8.2004 tarihinde Esas Komisyon olarak Komisyonumuza, Tali Komisyon olarak da Adalet Komisyonuna havale edilmiştir. Komisyonumuz, 3.11.2004 tarihinde yaptığı 3. yasama yılı 2. toplantısında, Tasarıyla ilgili birtakım eksiklikler göerek, bunların yeniden gözden geçirilmesi amacıyla, verilen önergeler doğrultusunda, bir Alt Komisyon kurulmasını kararlaştırmıştır.

Samsun Milletvekili Mustafa Çakır, Bitlis Milletvekili Abdürrahim Aksoy, Hatay Milletvekili Abdülaziz Yazar, İstanbul Milletvekili Gürsoy Erol, Kahramanmaraş Milletvekili Fatih Arıkan ve Tekirdağ Milletvekili Erdoğan Kaplan'dan oluşan Alt Komisyonumuz, 3.11.2004 tarihinde yaptığı birinci toplantıda, Samsun Milletvekili Mustafa Çakır'ı Alt Komisyon Başkanı seçerek çalışmalarına başlamıştır.

Alt Komisyonumuz, Çevre ve Orman Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Denizcilik Müsteşarlığı, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı yetkilileri ile Deniz Ticaret Odası, Vapur Donatanları ve Acenteleri Derneği, Türk Armatörler Birliği, İstanbul Sanayi Odası ve gemi sigortacılığı alanında uzman Vitsan ve Omur Marin Şirketlerinin temsilcilerinin de katılımıyla 9.11.2004 tarihinde toplanarak Tasarıyı ele almıştır.

Toplantıda yukarıda anılan kurum ve kuruluşların da görüşleri alınarak, Tasarıda aşağıdaki değişiklikler yapılmıştır:

Buna göre;

- Tasarının 1 inci ve 2 nci maddeleri Alt Komisyonumuz tarafından aynen benimsenmiştir.

- Tasarının "Tanımlar" başlıklı 3 üncü maddesinin (d) bendinde yer alan "diğer zararlı maddeler" tanımı kapsamı dışında kalan radyoaktif maddelerin de kapsam içine alınması konusu Alt Komisyonumuzda tartışılmış ve bu yönde görüşler bildirilmiştir. Ancak Türkiye Atom Enerjisi Kurumu yetkililerinin, radyoaktif maddelerle ilgili her türlü yetki ve sorumluluğun ilgili kanun ve yönetmeliklerle Türkiye Atom Enerjisi Kurumuna verilmiş olduğu ve uluslararası yükümlülüklerimizin de bunu gerektirdiği yönünde yapmış oldukları açıklamalar doğrultusunda, Alt Komisyonumuz radyoaktif maddelerin kapsam dışında tutulmasını ve bent hükmünün aynı şekilde korunmasını kararlaştırmıştır.

- Tasarının "Tanımlar" başlıklı 3 üncü maddesinin (d) bendi ile (m) bendinde yer alan, Denizlerin Gemiler Tarafından Kirlenmesinin Önlenmesine Ait Uluslararası Sözleşmenin, uluslararası alanda kısaca bilinen ismi MARPOL, Sözleşmenin tarihi olan 1973 ve Sözleşmeye ek Protokolün tarihi olan 1978, (d) ve (m) bentlerine (MARPOL 73/78) olarak eklenmiştir. Yine aynı maddenin (p) bendine, "kıta sahanlığı" tabiri eklenmiştir.

- Tasarının 4 üncü maddesi Alt Komisyonumuz tarafından aynen kabul edilmiştir.

- Tasarının 5 inci maddesinin 3 üncü fıkrasının son cümlesindeki "İhbara" ibaresi "Bildirime" olarak değiştirilmiştir.

- Tasarının 6 ncı ve 7 nci maddeleri Alt Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

- Tasarının "Mali Sorumluluk Garantileri" başlıklı 8 inci maddesi ile "Mali Sorumluluk Garantilerinin Bildirimi" başlıklı 9 uncu maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde, Alt Komisyon üyelerimiz tarafından çeşitli görüş ve endişeler dile getirilmiş ve meydana gelen kazalar sonrasında, mali sorumluluk belgesi teminat tutarlarının yeterli olmadığı tespit edildiği veya belgelerin geçerli olmadığı anlaşıldığı bir çok durumda karşılaşıldığı şeklinde görüşler dile getirilmiştir. Alt Komisyon Toplantısına katılan Hazine Müsteşarlığı'na bağlı Sigortacılık Genel Müdürlüğü uzmanları ile Dışişleri Bakanlığı uzmanlarınca, mevcut uygulamada karasularımıza ve iç sularımıza giriş yapan gemiler için aranan mali sorumluluk belgesi temini ve bildirimine ilişkin şartların ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler çerçevesinde düzenlendiği ifade edilmiş, mali sorumluluk belgesi temini ve bildirimine ilişkin yükümlülüklerin, ülkemiz makamlarınca ne şekilde ve nasıl yeniden düzenlenebileceği, bu belgelerin geçerliliğine dair başka hangi şartların getirilebileceği, karasularımıza ve iç sularımıza giriş yapan gemilerin sebep olacağı zararların eksiksiz bir şekilde ve zamanında tazmin edilebilmesi için, hangi tedbirlerin alınması gerektiği konusunda yapılan görüşmeler ve uzmanlardan alınan bilgiler çerçevesinde, 8 inci ve 9 uncu maddelerde Alt Komisyonumuz tarafından yeni düzenlemeler yapılmıştır. Alt Komisyon üyelerimizce, kirliliğin çok yüksek boyutlarda olması durumunda bunun sigorta şirketlerince tazmin edilip edilemeyeceği yönünde dile getirilen endişelere karşılık, sigorta şirketlerinin temsilcileri ve Dışişleri Bakanlığı uzmanlarınca, ülkemizin olası bir petrol kirliliğinden doğan zararın tazmini bakımından, "Uluslararası Petrol Kirliliğinden Doğan Zararlar İçin Sivil Sorumluluk Sözleşmesi (CLC) Fonu ile Uluslararası Petrol Kirliliği Tazmin Fonu (IOPC)'den yararlanabileceği ve ayrıca gemilerin belli bir tip sigortaya tabi olmaları halinde, sigorta şirketleri tarafından 1 milyar dolara kadar ödeme yapılabileceği bildirilmiştir.

Tasarıda kıyı tesislerinin zorunlu sigorta yükümlülüğüne ilişkin düzenlemenin yönetmelige bırakılması bir eksiklik olarak görülmüş ve 8 inci maddede, Hazine Müsteşarlığının 7397 sayılı Kanun uyarınca, zorunlu sigorta yükümlülüğünün ancak Kanunla getirilebileceği yönündeki görüşü doğrultusunda yeni bir düzenleme yapılmıştır.

- Tasarının "Mali Sorumluluk Garantilerinin Bildirimi" başlıklı 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "tüzük" ibaresi ile "Türk Boğazları Deniz Trafik Düzeni Tüzüğü" kastedildiğinden, tüzüğün adının açık şekilde yazılmasında yarar görülmüş ve madde bu şekilde düzenlenmiştir. Yine aynı maddenin üçüncü fıkrasında yer alan ve zararsız geçiş amacıyla Türkiye'nin karasularını kullanacak gemilerin, istenen bilgileri "telsiz muhaberesi" yoluyla bildirmesine yönelik düzenleme, günümüz iletişim teknolojilerindeki gelişmeler de dikkate alınarak, "telsiz veya her türlü muhabere vasıtasıyla" şeklinde değiştirilmiştir. Ayrıca, ülkemizin karasularını zararsız geçiş amacıyla kullanacak gemilerin en yakın liman yetkilisine bildirmek zorunda oldukları ve Tasarıda alt alta sıralanmış bilgiler, üçüncü fıkranın içine dahil edilmiştir.

- Tasarının 10 uncu maddesi Alt Komisyonumuz tarafından aynen kabul edilmiştir.

- Tasarının 11 inci maddesinin son fıkrasının son cümlesi, kanun tekniği açısından daha uygun olacağından, ayrı bir fıkra olarak düzenlenmiştir.

- Tasarının 12 inci maddesi Alt Komisyonumuz tarafından aynen kabul edilmiştir.

- Alt Komisyonumuzca, Tasarının "Bildirim" başlıklı 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "olayı gören, duyan veya haberdar olan"lar dışında, "olaya karşın"lara da kirlenme veya kirlenme tehlikesini ilgili makamlara bildirme yükümlülüğü getirilmiştir.

- Tasarrın 14 üncü, 15 inci, 16 ncı, 17 nci, 18 inci, 19 uncu, 20 nci ve 21 inci maddeleri Alt Komisyonumuz tarafından aynen kabul edilmiştir.

- Tasarrın "Geminin Denetimi ve Kolluk Görevleri" başlıklı 22 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, Sahil Güvenlik Komutanlığının kolluk görevleri, "asayiş ve kolluk" olarak değiştirilmiştir.

- Tasarrın "Gemi Yakıtlarından ve Diğer Yüklerden Kaynaklanan Kirlilik" başlıklı 23 üncü maddesi Alt Komisyonumuz tarafından "Bir olayda, bu Kanuna tâbi olan veya olmayan bir geminin yakıt olarak taşıdığı petrol veya türevlerinden veya bu Kanuna tabi olmayan gemilerin yüklerinden meydana gelen kirliliğe veya kirlilik tehlikesine müdahale ve zararların tespit ve tazmininde, bu Kanunun 5 inci maddesinin 3 üncü fıkrası ile 8 inci ve 9 uncu maddeleri dışındaki hükümleri uygulanır" şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

- Tasarrın 24 üncü maddesi Alt Komisyonumuz tarafından aynen kabul edilmiştir.

- Alt Komisyonumuz, Tasarrın "Değiştirilen Hükümler" başlıklı 25 inci maddesi ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesine eklenen (ı) bendinin, 5226 sayılı Kanunla daha önce eklenmiş olması nedeniyle, bendin (j) bendi olarak eklenmesi ve son cümledeki Çevre ve Orman Bakanlığı ibaresinden sonra gelmek üzere Denizcilik Müsteşarlığının da ilave edilmesini kararlaştırmıştır.

- Tasarrın Geçici 1 inci maddesi Alt Komisyonumuz tarafından yeniden düzenlenerek, Kanunun öngördüğü yönetmeliklerin, Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren en geç bir yıl içinde; mali sorumluluk sigortası genel şartları ile tarife ve talimatlarının da en geç altı ay içinde hazırlanarak Resmî Gazetede yayımlanmasını kararlaştırmıştır.

- Tasarrın Geçici 2 inci maddesinde, ifade yönünden bir değişiklik yapılmıştır.

- Tasarrın 26 ncı ve 27 nci maddeleri Alt Komisyonumuz tarafından aynen kabul edilmiştir.

Bu değişikliklerle Alt Komisyonumuz Tasarıyı yeniden düzenleyerek Alt Komisyon Metni oluşturmuştur.

Raporumuz, Çevre Komisyonu Başkanlığına saygı ile arz olunur.

Başkan	Üye	Üye
<i>Mustafa Çakar</i>	<i>Abdürrahim Aksoy</i>	<i>Abdülaziz Yazar</i>
Samsun	Bitlis	Hatay
Üye	Üye	Üye
<i>Gürsoy Erol</i>	<i>Fatih Arıkan</i>	<i>Erdoğan Kaplan</i>
İstanbul	Kahramanmaraş	Tekirdağ

ALT KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN
DENİZ ÇEVRESİNİN PETROL VE DİĞER ZARARLI MADDELERLE KİRLENMESİNDE
ACİL DURUMLARDA MÜDAHALE VE ZARARLARIN TAZMİNİ ESASLARINA DAİR
KANUN TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM
Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1. - Bu Kanunun amacı, deniz emniyetinin sağlanması ve deniz kirliliğinin önlenmesi konusundaki uluslararası hukuk ve iç hukuktan doğan hak ve yükümlülükler göz önünde bulundurularak;

a) Acil durumlarda gemilerden ve kıyı tesislerindeki faaliyetlerden kaynaklanan kirlenme tehlikesini ortadan kaldırmak veya kirlenmeyi azaltmak, sınırlamak ve gidermek üzere uygulanacak müdahale ve hazırlıklı olma esaslarını,

b) Olay sonucu ortaya çıkan zararların tespit ve tazmin esaslarını,

c) Uluslararası yükümlülüklerin yerine getirilmesi esaslarını,

d) Kanun kapsamına giren kişilerle, kurum, kuruluş, gemi ve tesislerin Kanunda belirtilen ilgililerinin yetki, görev ve sorumluluklarını, belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2. - Bu Kanun, uygulama alanlarında bulunan veya herhangi bir nedenle uygulama alanlarına girmek isteyen, beşyüz groston ve daha büyük petrol ve diğer zararlı maddeleri taşıyan gemiler ile petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmeye neden olabilecek faaliyetleri icra eden kıyı tesislerinin sorumlu taraflarının, bakanlıkların ve kamu kurum ve kuruluşlarının yetki, görev ve sorumluluklarını kapsar.

Savaş gemileri ve yardımcı savaş gemileri ile herhangi bir devlete ait veya devlet tarafından işletilen ve ticari faaliyetler dışında kullanılan gemiler Kanun kapsamı dışındadır.

Tanımlar

MADDE 3. - Bu Kanunda geçen;

a) Acil müdahale birimi: Acil müdahale planları çerçevesinde koruyucu önlemleri uygulamak veya uygulatmak, kirliliği önlemek veya önletmek, ortadan kaldırmak veya kaldırtmak, çıkacak yangınları söndürmek veya söndürtmek amacıyla oluşturulmuş, yetkilendirilmiş, donatılmış birimi,

b) Acil müdahale planı: Müdahale faaliyetleri kapsamında teşkilatlanmayı, yetki, görev ve sorumlulukları, yapılacak işlemleri, hazırlıklı olma, müdahale imkan ve kabiliyetleri ile diğer hususları içeren ulusal, bölgesel ve yerel düzeydeki planları,

c) Bakanlık: Çevre ve Orman Bakanlığını,

d) Diğer zararlı maddeler: Denizlerin Gemiler Tarafından Kirlenmesinin Önlenmesine Ait Uluslararası Sözleşmenin (MARPOL 73/78) II nci ekinin II nci ve III üncü eklentilerinde listelenmiş maddeler ile bu liste ile sınırlı olmaksızın deniz ortamına karıştığında kirlenme yaratan radyoaktif maddeler hariç her türlü maddeyi,

e) Garantör: Bu Kanunda belirtilen hükümlere göre sorumlu taraf adına, sorumlu taraf dışında zararların tazminine ilişkin mali sorumluluk üstlenen ve mali sorumluluk belgesini sağlayan kişi, kuruluş veya devleti,

f) Hazırlıklı olma: Olayda acil ve etkin bir önlem almak ve olaydan kaynaklanabilecek zararı en aza indirmek amacıyla müdahale etme kabiliyetine sahip her türlü araç, gereç, donanım, malzeme ve eğitilmiş insan gücünü hazır bulundurma halini,

g) Kıyı tesisi: Açık deniz tesisleri ve boru hatları da dahil, kıyıda veya kıyıya yakın bölgelerde denizlerin petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmesine yol açabilecek faaliyetleri icra eden tesisi,

h) Kirlenme: Olay sonucunda, petrol ve diğer zararlı maddelerin; canlı kaynaklara ve deniz yaşamına zarar verecek, insan sağlığı için tehlike oluşturacak, balıkçılık ve denizlerin diğer yasal amaçlarla kullanımı da dahil olmak üzere, denizcilik faaliyetlerini engelleme, deniz suyunun niteliğini değiştirme ve ekolojik dengeyi bozma gibi zararlı etkiler yaratacak şekilde deniz çevresine karışması,

ı) Koruyucu önlem: Bir olayın meydana gelmesinden sonra ortaya çıkabilecek muhtemel kirlenmeyi önlemek veya sınırlı tutmak amacıyla alınan tedbirleri,

j) Olay: Acil müdahale planlarının uygulanmasını veya acil müdahaleyi gerektiren, çarpışma, kırım, yangın, patlama veya diğer nedenlerle gemilerden veya kıyı tesislerinden kaynaklanan kirlenme veya zarar ortaya çıkaran veya ortaya çıkma tehlikesi yaratan bir durumu,

k) Müdahale: Bir olayın meydana gelmesinden sonra ortaya çıkan kirliliğin neden olacağı zararı azaltmak, gidermek, sınırlandırmak amacıyla icra edilen faaliyetleri veya koruyucu önlemlerin uygulanmasını,

l) Müsteşarlık: Denizcilik Müsteşarlığını,

m) Petrol: Denizlerin Gemiler Tarafından Kirlenmesinin Önlenmesine Ait Uluslararası Sözleşmenin (MARPOL 73/78) I inci ekinin I inci eklentisinde listelenen maddeler ile bu liste ile sınırlı olmaksızın ham petrol, akaryakıt, slaç, rafine ürünler ve toprak altında doğal olarak meydana gelen her türlü sıvı hidrokarbon karışımını,

n) Sorumlu taraf: Zararın tazmini ve koruyucu önlemlerin karşılanması konusunda yükümlülük atfedilebilecek, beşyüz groston ve daha büyük petrol ve diğer zararlı maddeleri taşıyan gemiler ile kıyı tesislerinin sahipleri, işletenleri, kapitanları, idare edenleri, kiracıları, zilyetleri ve garantörleri,

o) Talep sahibi: Bu Kanun hükümlerine göre bir zararın tazmini için talepte bulunan gerçek ve tüzel kişileri,

p) Uygulama alanları: Bu Kanunun uygulanması bakımından, Türkiye'nin iç suları, karasuları, kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölgesinden oluşan deniz yetki alanlarını ve bu Kanunda öngörülen acil durumlarda, bu durumlara müdahale ve zararların tazmini amaçlarıyla sınırlı kalmak kaydıyla, Müsteşarlığın, Bakanlık, Dışişleri Bakanlığı ve ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerini alarak vereceği karara bağlı olarak, karasularının ötesindeki açık deniz alanlarını,

r) Zarar: Bu Kanunun 6 ncı maddesinde belirtilenler ile zararın tespit, tazmin ve uyumsuzlukların giderilmesine ilişkin masrafları,

İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yetki, Görev ve Sorumluluklar

Kuruluşların yetki, görev ve sorumlulukları

MADDE 4. - Bu Kanunun uygulanması bakımından, genel koordinasyon, kıyı alanlarında kara kökenli kirliliğin önlenmesine yönelik acil müdahale planlarının hazırlanması, kirlenmenin türü ve etkilerinin belirlenmesi, çevreye olan zararların tespiti ve olay sonrası kirlilikten etkilenen alanların rehabilitasyonuna ilişkin yetki, görev ve sorumluluklar Bakanlığa; deniz araçlarından kaynaklanan

deniz kirliliğinin önlenmesine yönelik acil müdahale planlarının hazırlanması, hazırlıklı olma, kirliliğe müdahale, zararların tazmini ve mali sorumluluk garantilerinin bildirim konularında icraya ilişkin yetki, görev ve sorumluluklar Müsteşarlığa; asayiş ve kolluk görevlerine ilişkin yetki, görev ve sorumluluklar Sahil Güvenlik Komutanlığına aittir.

Seyir, can, mal ve çevre emniyetinin sağlanması

MADDE 5. - Bu Kanun kapsamındaki tüm gemi ve kıyı tesislerinin sorumlu tarafları; olayın meydana gelmesinin önlenmesi, olayın meydana geldiği durumlarda ise zararın azaltılması, giderilmesi, sınırlandırılması amacıyla hazırlıklı olma ve koruyucu önlemler de dahil uluslararası hukukun öngördüğü ve seyir, can, mal ve çevre emniyetinin gerektirdiği yükümlülüklerle ilişkin tüm tedbirleri almakla yükümlüdürler.

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde seyir, can, mal ve çevre emniyeti ile ilgili olarak belirlenmiş standartlara uyduğunu, uluslararası kabul görmüş belgelerle ispat edemeyen veya standartlara uymadığı konusunda açık emareler bulunan petrol ve/veya diğer zararlı maddeleri taşıyan bu Kanun kapsamındaki gemilerin, can kurtarma hizmetlerinden kaynaklanacak mücbir sebepler dışında, Türk iç sularına veya iç sular dışındaki bir demir yeri veya liman tesislerine uğramak amacıyla Türk karasularına ve iç sularına girmesine izin verilmez; girmiş olan gemiler derhal buralardan çıkartılır veya şartları tamamlanıncaya kadar bağlanarak seferden yasaklanır.

Bu Kanun kapsamındaki gemiler, Türk iç sularına veya iç sular dışındaki bir demir yeri veya liman tesislerine uğramak amacı ile Türk karasularına girmeden kırksekiz saat önce, Müsteşarlık tarafından belirlenecek bir acil müdahale birimine, gemi ve taşıdığı yük ile ilgili bilgileri vermek zorundadır. Bu zorunluluğa uymayan gemilerin Türk karasularına ve iç sularına girmesine izin verilmez; girmiş olan gemiler derhal buralardan çıkartılır veya şartları tamamlanıncaya kadar bağlanarak seferden yasaklanır. Bildirime ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Seyir, can, mal ve çevre emniyetini sağlamak amacıyla alınan tedbirler, bu Kanun, ilgili mevzuat ve uluslararası düzenlemelerde belirtilen usul ve esaslara göre, yetkili kuruluşlar tarafından denetlenir. Denetim ile ilgili usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Kıyı tesislerinin, muhtemel kirliliğe müdahale etmek üzere bulundurmaları zorunda oldukları personel, malzeme ve ekipmanlar ile ilgili usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir. Bulundurmaları zorunda oldukları personel, malzeme ve ekipmanlar tamamlanıncaya kadar, yeni kurulacak kıyı tesislerinin faaliyetlerine izin verilmez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Zararların Tazmini

Zarardan dolayı sorumluluk

MADDE 6. - Bu Kanun kapsamına giren gemi ve kıyı tesislerinin sorumlu tarafları, uygulama alanlarında gemi ve kıyı tesislerinden kaynaklanan olay sonucu ortaya çıkan kirlenmenin veya kirlenme tehlikesinin neden olduğu; temizleme masraflarını, koruyucu önlemlere ilişkin masrafları, canlı kaynaklar ve deniz yaşamına verilen zararları, bozulan çevrenin yeniden oluşturulması, toplanan atıkların taşınması ve bertarafı için yapılacak masrafları, geçim için kullanılan doğal ve canlı kaynaklarda meydana gelen zararları, özel mallardaki zararları, şahısların yaralanması ve ölümünden kaynaklanan zararları, gelir kayıplarını, gelir ve kazanç kapasitelerine verilen zararları ve diğer kamu zararlarını tazmin etmekle müteselsilen sorumludur.

Garantörün sorumluluğu, diğer sorumlu tarafların sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Garantörün tazmin etmediği zararlar diğer sorumlu taraflarca tazmin edilir.

İki veya daha fazla geminin karışmasıyla meydana gelen bir olayda ortaya çıkan zarardan tüm gemilerin sorumlu tarafları müştereken ve müteselsilen sorumludur.

Olay sonucu ortaya çıkan zararı ödeyenlerin zarara neden olanlara rücu hakkı saklıdır.

Sorumluluğun sınırı

MADDE 7. - Gemi başına sorumlu taraf yükümlülüğünün toplamı ve sorumlu tarafa yüklenecek azami tazminat miktarı konusunda Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşme hükümleri saklıdır.

Mali sorumluluk garantileri

MADDE 8. - Uygulama alanlarına girmek isteyen petrol ve/veya diğer zararlı maddeleri taşıyan gemiler Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler uyarınca kendilerinden istenen mali sorumluluk belgelerinden birine sahip olmak, bunları ilgili makamlara bildirmek ve talep edildiğinde göstermek zorundadırlar.

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde öngörülen mali sorumluluk garantilerine sahip olmadıkları belirlenen bu Kanun kapsamındaki gemilerin, can kurtarma hizmetlerinden kaynaklanacak mücbir sebepler dışında, Türk iç sularına veya iç sular dışındaki bir demir yeri veya liman tesislerine uğramak amacıyla Türk karasularına ve iç sularına girmesine izin verilmez; girmiş olan gemiler derhal buralardan çıkartılır veya şartları tamamlanincaya kadar bağlanarak seferden yasaklanır.

Kıyı tesisleri, bu Kanun kapsamındaki zararlara karşı mali sorumluluk sigortası yaptırmak zorundadır. Sigorta yaptırmaya zorunluluğuna uymayan kıyı tesislerinin faaliyetine izin verilmez.

Yukarıdaki fıkrada öngörülen zorunlu mali sorumluluk sigortasının, Hazine Müsteşarlığınca belirlenen sigorta şirketleri tarafından ya da bu şirketlerin kendi aralarında kuracakları bir havuz tarafından yapılması zorunludur.

Bakanlık Hazine Müsteşarlığının uygun görüşünü almak kaydıyla, kıyı tesislerinin mali sorumluluk sigortası yaptırmaya zorunluluğunu, bu sigortaya ilişkin genel şartlar ile tarife ve talimatların yürürlüğe girmesinden itibaren en çok bir yıl ertelemeye yetkilidir.

Kıyı tesisleri tarafından yaptırılacak mali sorumluluk sigortasına ilişkin sigorta genel şartları Hazine Müsteşarlığınca onaylanır. Mali sorumluluk sigortası tarife ve talimatları Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan tarafından tespit edilir. Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan tarifeyi serbest bırakmaya yetkilidir.

Mali sorumluluk garantilerinin bildirimini

MADDE 9. - Herhangi bir Türk limanına gitmek üzere Türkiye'nin karasularına girmek isteyen ve bu Kanuna göre mali sorumluluk garantileri bulundurmamakla yükümlü gemilerin 8 inci maddede belirtilen belgelerinin sureti, gidecekleri liman başkanlıklarına, Türk karasularına girişten önce, Türkiye'de mukim bir acente vasıtası ile ulaştırılır.

Türk boğazlarından uğraksız geçiş amacıyla Türkiye'nin karasularına girmek isteyen gemiler için bildirim yükümlülükleri Türk Boğazları Deniz Trafik Düzeni Tüzüğü ile belirlenir.

Zararsız geçiş amacıyla Türkiye'nin karasularını kullanacak gemiler, telsiz veya her türlü muhabere aracılığı ile mali sorumluluk belgelerindeki, geminin adı ve tescil limanı, gemi sahibinin adı ve idare merkezinin yeri, geminin Uluslararası Denizcilik Örgütü numarası, teminat türü, sigortacının adı ve merkezinin bulunduğu yer, tazmin limitleri ve geminin yük durumu ile ilgili bilgileri en yakın liman yetkilisine bildirmek zorundadır:

Zararların belirlenmesi

MADDE 10. - Bakanlık temsilcisinin başkanlığında; Müsteşarlık, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü ile ilgili valilik ve belediyelerin temsilcilerinden zarar tespit komisyonu oluşturulur. Komisyon gerek görürse ilgili diğer kurum ve kuruluşlarının temsilcilerini ve uzmanları da komisyona çağırabilir. Komisyonun çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Komisyon, zararların tamamının veya bir kısmının tespitini, bu konuda uzman Türk veya yabancı kişi ve kuruluşlara yaptırabilir. Bu şekilde tespit edilen zarar miktarı, komisyon tarafından onaylanması üzerine geçerlilik kazanır.

Tazminat ve ücret talepleri ve ödenmesi

MADDE 11. - Olaydan zarar görenlerin tazminat talepleri ile kirliliğe müdahale ve kirliliği bertaraf edenlerin ücret talepleri Müsteşarlığa bildirilir. Müsteşarlık, zararların tespitine ve uyuşmazlıkların giderilmesine bağlı olarak zararların sorumlu taraflarca tazminini ve ücretlerin ödenmesini sağlar. Komisyon tarafından belirlenen zarar miktarı üzerinde taraflarca uzlaşma sağlanmasında Müsteşarlık, zararların sorumlu taraf veya garantöründen talep ve tahsiline ve zarar görenlere dağıtılmasına yetkilidir.

Kirlenmenin tespit edilememesi halinde Müsteşarlık tarafından kirliliğe müdahale edilir veya ettirilir.

Müsteşarlık, Bakanlığın ve Dışişleri Bakanlığının görüşlerini alarak bu Kanun kapsamında kirliliğe neden olan ancak, sorumlu tarafları bulunamayan yabancı bayraklı gemilerin Türkiye'de neden oldukları zararların tazmini konusunda bayrak devletinden yardım talep edebilir.

Tazmin ve ödemelere ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Zamanaşımı

MADDE 12. - Bu Kanun kapsamındaki olaylar nedeniyle tazminat taleplerinde zamanaşımı süresi, diğer kanunlarda daha uzun bir süre öngörülmedikçe, zararın öğrenildiği ve sorumlu tarafın tespit edildiği tarihten itibaren beş yıl, her hâlde olayın meydana geldiği tarihten veya olay, olaylar zincirinden meydana geliyorsa son olayın meydana geldiği tarihten itibaren on yıldır. Zamanaşımı süresine ilişkin olarak Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşme hükümleri saklıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Müdahale Esasları

Bildirim

MADDE 13. - Olaya karışan, olayı gören, duyan veya olaydan haberdar olan herkes, kirlenme veya kirlenme tehlikesini ilgili makam ve acil müdahale birimlerine bildirmeye yükümlüdür. Bildirilecek makamlar ve bildirimle ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Kirlenmenin tespiti

MADDE 14. - Bakanlık, bir olay sonucu meydana gelen kirlenmenin türü, kapsamı, miktarı, yayılma yönü ve hızı, muhtemel sonuçları ve bertaraf yöntemleri konularında gerekli çalışmaları yapar veya yaptırır ve ilgili acil müdahale birimine bilgi verir.

Müdahale

MADDE 15. - Olay sonucunda ortaya çıkan kirlenmeye ve kirlenme tehlikesine müdahale etme yetkisi Müsteşarlığa aittir. Müsteşarlık bu görevi, kolluk kuvvetlerinin görevlendirme planlamasına yardımcı olmak amacıyla Sahil Güvenlik Komutanlığının ve Bakanlığın görüşlerini alarak, diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ve bu alanda meslek icra eden veya bu amaçla kurulmuş olan ve merkezi Türkiye'de bulunan şirketlere yaptırabilir. Bu durum, Müsteşarlığın sorumluluğunu

ortadan kaldırmaz ve görevlendirilen kamu kurum ve kuruluşlarına ve şirketlere, sorumlu taraftan doğrudan tazminat talep etme yetkisi vermez. Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğünün kurtarma ve yardıma ilişkin hakları saklıdır.

Gemilerin veya kıyı tesislerinin neden olduğu kirlenmede, olaya karışan gemiler ve olay yakınındaki gemiler ile kıyı tesisleri, üzerlerinde bulundurdıkları personel, teçhizat ve malzemelerle sınırlı olarak ilk müdahalede bulunurlar veya bulundurlar, yetkili acil müdahale biriminin olaya müdahalesinden sonra bu birimin talimatlarına uyarlar. Müsteşarlık, gerçekleştirilen müdahale faaliyetleri hakkında Bakanlığa bilgi verir.

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve bu çerçevede hazırlanmış acil müdahale planlarında belirtilen uluslararası işbirliği hükümlerine göre, Türkiye'ye yabancı acil müdahale unsurlarını davet etmeye veya yabancı ülkelere Türk acil müdahale ekibi göndermeye, Bakanlığın ve Dışişleri Bakanlığının görüşlerini alarak Müsteşarlık yetkilidir.

Acil müdahale birimi olarak görev yapacak özel kuruluşlar ile kamu kurum ve kuruluşları ve uluslararası işbirliği çerçevesinde davet edilmiş yabancı ülke acil müdahale unsurlarının müdahale yetkisine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Müdahale faaliyetlerinin etkinliğini artırmak amacıyla Müsteşarlık, Sahil Güvenlik Komutanlığının da olumlu görüşünü alarak, olay bölgesinde veya olayla ilgili uygun görüldüğü deniz alanlarında deniz trafiğini geçici olarak askıya alabilir veya değiştirebilir.

Atıkların taşınması ve bertarafı

MADDE 16. - Olay bölgesinde toplanan atıkların uygun bertaraf tesisine taşınması ve bertarafı acil müdahale planlarında belirlenen esaslara göre yapılır.

Kirlilikten etkilenen alanların tespiti ve rehabilitasyonu

MADDE 17. - Müdahale işlemleri sonrasında, kirlilikten etkilenen alanların tespiti ve rehabilitasyonu çalışmaları ile kirliliğin sağlık, bitki ve hayvan varlığı ile doğal ve tarihsel değerler üzerinde uzun dönemli etkilerinin tespiti amacıyla Bakanlıkça izleme programları yürütülür.

Acil müdahale planları

MADDE 18. - Deniz çevresinin petrol ve diğer zararlı maddelerden kirlenmesinde acil durumlarda müdahaleye ilişkin faaliyetleri ve uluslararası işbirliğine ilişkin esasları içeren ulusal acil müdahale planı Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü ve ilgili kuruluşların görüşü alınmak suretiyle Bakanlığın koordinasyonunda Müsteşarlıkla müştereken hazırlanır. Ulusal acil müdahale planı ile bölgesel ve yerel düzeydeki acil müdahale planlarının hazırlanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Acil durum yönetimine geçilmesi halinde koordinasyon

MADDE 19. - Bu Kanun kapsamındaki bir olay nedeniyle 10.10.1984 tarihli ve 3056 sayılı Kanununun 11/A maddesi uyarınca Bakanlığın talebi üzerine acil durum yönetimine geçilmesi durumunda, bu Kanun kapsamında yetkilendirilecek acil müdahale birimi, oluşturulacak merkezlerin birer unsuru olarak görev yapar.

Acil durum yönetimine geçilmesini gerektirmekle birlikte bu Kanun kapsamında yer alan bir olayın kararı da etkilemesi durumunda, bu Kanun kapsamında yetkilendirilecek acil müdahale birimi, birinci fıkrada belirtilen hükümler uyarınca oluşturulacak merkezlerin birer unsuru olarak görev yapar.

Birinci ve ikinci fıkralarda öngörülen durumlarda, 10 ncu maddede belirtilen komisyona Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü temsilcileri de katılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM Çeşitli Hükümler

Uyuşmazlıkların çözümü için hakem tayini

MADDE 20. - Müsteşarlık ile sorumlu taraf veya garantörünün uzlaşması halinde bu Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümü için hakem veya hakem heyeti tayin edilebilir. Tayin edilen hakemler Türk hukukunu uygular. Tahkim, ilgisine göre 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu veya 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanunu hükümlerine tabidir.

Tehlike altındaki gemilerin uygun, güvenli deniz alanlarına kabulü

MADDE 21- Tehlike altındaki bir geminin, talebi halinde, uygun, güvenli deniz alanlarına kabulüne Müsteşarlık yetkilidir. Kabule ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Geminin denetimi ve kolluk görevleri

MADDE 22. - Bir geminin bu Kanun kapsamında bir olaya veya kirliliğe neden olacağı veya böyle bir risk oluşturacağı yönünde ciddi şüphelerin bulunduğu durumlarda, Müsteşarlık kesin tespit için gemiyi denetime tabi tutabilir. Müsteşarlık bu yetkisini gerekli gördüğü hallerde ilgili kurum ve kuruluşlara devredebilir.

Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin tüm asayiş ve kolluk görevleri Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından yerine getirilir.

Gemi yakıtlarından ve diğer yüklerden kaynaklanan kirlilik

MADDE 23. - Bir olayda, bu Kanuna tabi olan veya olmayan bir geminin yakıt olarak taşıdığı petrol veya türevlerinden veya bu Kanuna tabi olmayan gemilerin yüklerinden meydana gelen kirliliğe veya kirlilik tehlikesine müdahale ve zararların tespit ve tazmininde, bu Kanunun 5 inci maddesinin 3 üncü fıkrası ile 8 inci ve 9 uncu maddeleri dışındaki hükümleri uygulanır.

Yönetmelikler

MADDE 24. - Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler, ilgili bakanlık ve kuruluşların görüşü alınmak suretiyle Bakanlık ve Müsteşarlık tarafından müştereken hazırlanır.

Değiştirilen hükümler

MADDE 25. - 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesine aşağıdaki (j) bendi eklenmiştir.

"j) Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun hükümleri kapsamında bir olay meydana geldikten sonra kirliliğe müdahale ve acil müdahale planlarının icrası için acil olarak ihtiyaç duyulabilecek araç, gereç ve malzeme alımı ile Çevre ve Orman Bakanlığı ve Denizcilik Müsteşarlığının denizlerde sürekli izleme programı konusunda hizmet alımları,"

GEÇİCİ MADDE 1. - Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yıl; malî sorumluluk sigortasına ilişkin genel şartlar ile tarife ve talimatlar bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren en geç altı ay içinde hazırlanır ve Resmî Gazetede yayımlanır.

GEÇİCİ MADDE 2. - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte faal durumda bulunan tesislerden, bu Kanunun 5 inci maddesinin son fıkrasına göre bulundurmamak zorunda oldukları personel, malzeme ve ekipmanlara ilişkin eksiklerini yönetmelikte belirtilen süre içinde tamamlamayanların faaliyetleri Bakanlık tarafından durdurulur.

Yürürlük

MADDE 26. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 27. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

DENİZ ÇEVRESİNİN PETROL VE DİĞER ZARARLI MADDELERLE KİRLENMESİNDE ACİL DURUMLARDA MÜDAHALE VE ZARARLARIN TAZMİNİ ESASLARINA DAİR KANUN TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1. - Bu Kanunun amacı, deniz emniyetinin sağlanması ve deniz kirliliğinin önlenmesi konusundaki uluslararası hukuk ve iç hukuktan doğan hak ve yükümlülükler göz önünde bulundurularak;

a) Acil durumlarda gemilerden ve kıyı tesislerindeki faaliyetlerden kaynaklanan kirlenme tehlikesini ortadan kaldırmak veya kirlenmeyi azaltmak, sınırlamak ve gidermek üzere uygulanacak müdahale ve hazırlıklı olma esaslarını,

b) Olay sonucu ortaya çıkan zararların tespit ve tazmin esaslarını,

c) Uluslararası yükümlülüklerin yerine getirilmesi esaslarını,

d) Kanun kapsamına giren kişilerle, kurum, kuruluş, gemi ve tesislerin Kanunda belirtilen ilgililerinin yetki, görev ve sorumluluklarını,

Belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2. - Bu Kanun, uygulama alanlarında bulunan veya herhangi bir nedenle uygulama alanlarına girmek isteyen, beşyüz groston ve daha büyük petrol ve diğer zararlı maddeleri taşıyan gemiler ile petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmeye neden olabilecek faaliyetleri icra eden kıyı tesislerinin sorumlu taraflarının, bakanlıkların ve kamu kurum ve kuruluşlarının yetki, görev ve sorumluluklarını kapsar.

Savaş gemileri ve yardımcı savaş gemileri ile herhangi bir devlete ait veya devlet tarafından işletilen ve ticari faaliyetler dışında kullanılan gemiler Kanun kapsamı dışındadır.

ÇEVRE KOMİSYONUNUN

KABUL ETTİĞİ METİN

DENİZ ÇEVRESİNİN PETROL VE DİĞER ZARARLI MADDELERLE KİRLENMESİNDE ACİL DURUMLARDA MÜDAHALE VE ZARARLARIN TAZMİNİ ESASLARINA DAİR KANUN TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1. - Bu Kanunun amacı, deniz emniyetinin sağlanması ve deniz kirliliğinin önlenmesi konusundaki uluslararası hukuk ve iç hukuktan doğan hak ve yükümlülükler göz önünde bulundurularak;

a) Acil durumlarda gemilerden ve kıyı tesislerindeki faaliyetlerden kaynaklanan kirlenme tehlikesini ortadan kaldırmak veya kirlenmeyi azaltmak, sınırlamak ve gidermek üzere uygulanacak müdahale ve hazırlıklı olma esaslarını,

b) Olay sonucu ortaya çıkan zararların tespit ve tazmin esaslarını,

c) Uluslararası yükümlülüklerin yerine getirilmesi esaslarını,

d) Kanun kapsamına giren kişilerle, kurum, kuruluş, gemi ve tesislerin Kanunda belirtilen ilgililerinin yetki, görev ve sorumluluklarını,

Belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2. - Bu Kanun, uygulama alanlarında bulunan veya herhangi bir nedenle uygulama alanlarına girmek isteyen, beşyüz groston ve daha büyük petrol ve diğer zararlı maddeleri taşıyan gemiler ile petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmeye neden olabilecek faaliyetleri icra eden kıyı tesislerinin sorumlu taraflarının, bakanlıkların ve kamu kurum ve kuruluşlarının yetki, görev ve sorumluluklarını kapsar.

Savaş gemileri ve yardımcı savaş gemileri ile herhangi bir devlete ait veya devlet tarafından işletilen ve ticari faaliyetler dışında kullanılan gemiler Kanun kapsamı dışındadır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Tanımlar

MADDE 3. - Bu Kanunda geçen;

a) Acil müdahale birimi : Acil müdahale planları çerçevesinde koruyucu önlemleri uygulamak veya uygulatmak, kirliliği önlemek veya önletmek, ortadan kaldırmak veya kaldırtmak, çıkacak yangınları söndürmek veya söndürtmek amacıyla oluşturulmuş, yetkilendirilmiş, donatılmış birimi,

b) Acil müdahale planı : Müdahale faaliyetleri kapsamında teşkilatlanmayı, yetki, görev ve sorumlulukları, yapılacak işlemleri, hazırlıklı olma, müdahale imkan ve kabiliyetleri ile diğer hususları içeren ulusal, bölgesel ve yerel düzeydeki planları,

c) Bakanlık : Çevre ve Orman Bakanlığını,

d) Diğer zararlı maddeler: Denizlerin Gemiler Tarafından Kirlenmesinin Önlenmesine Ait Uluslararası Sözleşmeye (1973) İlişkin Protokol-1978'in (II) numaralı ekinin (II) ve (III) numaralı eklentilerinde listelenmiş maddeler ile bu listeler ile sınırlı olmaksızın deniz ortamına karıştığında kirlenme yaratan radyoaktif maddeler hariç her türlü maddeyi,

e) Garantör : Bu Kanunda belirtilen hükümlere göre sorumlu taraf adına, sorumlu taraf dışında zararların tazminine ilişkin mali sorumluluk üstlenen ve mali sorumluluk belgesini sağlayan kişi, kuruluş veya devleti,

f) Hazırlıklı olma : Olayda acil ve etkin bir önlem almak ve olaydan kaynaklanabilecek zararı en aza indirmek amacıyla müdahale etme kabiliyetine sahip her türlü araç, gereç, donanım, malzeme ve eğitilmiş insan gücünü hazır bulundurma halini,

g) Kıyı tesisi : Açık deniz tesisleri ve boru hatları da dahil, kıyıda veya kıyıya yakın bölgelerde denizlerin petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmesine yol açabilecek faaliyetleri icra eden tesisi,

(Çevre Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Tanımlar

MADDE 3. - Bu Kanunda geçen;

a) Acil müdahale birimi : Acil müdahale planları çerçevesinde koruyucu önlemleri uygulamak veya uygulatmak, kirliliği önlemek veya önletmek, ortadan kaldırmak veya kaldırtmak, çıkacak yangınları söndürmek veya söndürtmek amacıyla oluşturulmuş, yetkilendirilmiş, donatılmış birimi,

b) Acil müdahale planı : Müdahale faaliyetleri kapsamında teşkilatlanmayı, yetki, görev ve sorumlulukları, yapılacak işlemleri, hazırlıklı olma, müdahale imkan ve kabiliyetleri ile diğer hususları içeren ulusal, bölgesel ve yerel düzeydeki planları,

c) Bakanlık : Çevre ve Orman Bakanlığını,

d) Diğer zararlı maddeler : Denizlerin Gemiler Tarafından Kirlenmesinin Önlenmesine Ait Uluslararası Sözleşmenin (MARPOL 73/78) II nci ekinin II nci ve III üncü eklentilerinde listelenmiş maddeler ile bu liste ile sınırlı olmaksızın deniz ortamına karıştığında kirlenme yaratan radyoaktif maddeler hariç her türlü maddeyi,

e) Garantör : Bu Kanunda belirtilen hükümlere göre sorumlu taraf adına, sorumlu taraf dışında zararların tazminine ilişkin mali sorumluluk üstlenen ve mali sorumluluk belgesini sağlayan kişi, kuruluş veya devleti,

f) Hazırlıklı olma : Olayda acil ve etkin bir önlem almak ve olaydan kaynaklanabilecek zararı en aza indirmek amacıyla müdahale etme kabiliyetine sahip her türlü araç, gereç, donanım, malzeme ve eğitilmiş insan gücünü hazır bulundurma halini,

g) Kıyı tesisi : Açık deniz tesisleri ve boru hatları da dahil, kıyıda veya kıyıya yakın bölgelerde denizlerin petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmesine yol açabilecek faaliyetleri icra eden tesisi,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

h) Kirlenme : Olay sonucunda, petrol ve diğer zararlı maddelerin; canlı kaynaklara ve deniz yaşamına zarar verecek, insan sağlığı için tehlike oluşturacak, balıkçılık ve denizlerin diğer yasal amaçlarla kullanımı da dahil olmak üzere, denizcilik faaliyetlerini engelleme, deniz suyunun niteliğini değiştirme ve ekolojik dengeyi bozma gibi zararlı etkiler yaratacak şekilde deniz çevresine karışmasını,

ı) Koruyucu önlem : Bir olayın meydana gelmesinden sonra ortaya çıkabilecek muhtemel kirlenmeyi önlemek veya sınırlı tutmak amacıyla alınan tedbirleri,

j) Olay : Acil müdahale planlarının uygulanmasını veya acil müdahaleyi gerektiren, çarpışma, kırılma, yangın, patlama veya diğer nedenlerle gemilerden veya kıyı tesislerinden kaynaklanan kirlenme veya zarar ortaya çıkaran veya ortaya çıkma tehlikesi yaratan bir durumu,

k) Müdahale : Bir olayın meydana gelmesinden sonra ortaya çıkan kirliliğin neden olacağı zararı azaltmak, gidermek, sınırlandırmak amacıyla icra edilen faaliyetleri veya koruyucu önlemlerin uygulanmasını,

l) Müsteşarlık : Denizcilik Müsteşarlığını,

m) Petrol: Denizlerin Gemiler Tarafından Kirlenmesinin Önlenmesine Ait Uluslararası Sözleşmeye (1973) İlişkin Protokol-1978'in (I) numaralı ekinin (I) numaralı eklentisinde listelenen maddeler ile bu liste ile sınırlı olmaksızın ham petrol, akaryakıt, slaç, rafine ürünler ve toprak altında doğal olarak meydana gelen her türlü sıvı hidrokarbon karışımını,

n) Sorumlu taraf : Zararın tazmini ve koruyucu önlemlerin karşılanması konusunda yükümlülük atfedilebilecek, beşyüz groston ve daha büyük petrol ve diğer zararlı maddeleri taşıyan gemiler ile kıyı tesislerinin sahipleri, işletenleri, kaptanları, idare edenleri, kiracıları, zilyetleri ve garantörleri,

(Çevre Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

h) Kirlenme : Olay sonucunda, petrol ve diğer zararlı maddelerin; canlı kaynaklara ve deniz yaşamına zarar verecek, insan sağlığı için tehlike oluşturacak, balıkçılık ve denizlerin diğer yasal amaçlarla kullanımı da dahil olmak üzere, denizcilik faaliyetlerini engelleme, deniz suyunun niteliğini değiştirme ve ekolojik dengeyi bozma gibi zararlı etkiler yaratacak şekilde deniz çevresine karışmasını,

ı) Koruyucu önlem : Bir olayın meydana gelmesinden sonra ortaya çıkabilecek muhtemel kirlenmeyi önlemek veya sınırlı tutmak amacıyla alınan tedbirleri,

j) Olay : Acil müdahale planlarının uygulanmasını veya acil müdahaleyi gerektiren, çarpışma, kırılma, yangın, patlama veya diğer nedenlerle gemilerden veya kıyı tesislerinden kaynaklanan kirlenme veya zarar ortaya çıkaran veya ortaya çıkma tehlikesi yaratan bir durumu,

k) Müdahale : Bir olayın meydana gelmesinden sonra ortaya çıkan kirliliğin neden olacağı zararı azaltmak, gidermek, sınırlandırmak amacıyla icra edilen faaliyetleri veya koruyucu önlemlerin uygulanmasını,

l) Müsteşarlık : Denizcilik Müsteşarlığını,

m) Petrol : Denizlerin Gemiler Tarafından Kirlenmesinin Önlenmesine Ait Uluslararası Sözleşmenin (MARPOL 73/78) I inci ekinin I inci eklentisinde listelenen maddeler ile bu liste ile sınırlı olmaksızın ham petrol, akaryakıt, slaç, rafine ürünler ve toprak altında doğal olarak meydana gelen her türlü sıvı hidrokarbon karışımını,

n) Sorumlu taraf : Zararın tazmini ve koruyucu önlemlerin karşılanması konusunda yükümlülük atfedilebilecek, beşyüz groston ve daha büyük petrol ve diğer zararlı maddeleri taşıyan gemiler ile kıyı tesislerinin sahipleri, işletenleri, kaptanları, idare edenleri, kiracıları, zilyetleri ve garantörleri,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

o) Talep sahibi : Bu Kanun hükümlerine göre bir zararın tazmini için talepte bulunan gerçek ve tüzel kişileri,

p) Uygulama alanları : Bu Kanunun uygulanması bakımından, Türkiye'nin iç suları, karasuları ve münhasır ekonomik bölgesinden oluşan deniz yetki alanlarını ve bu Kanunda öngörülen acil durumlarda, bu durumlara müdahale ve zararların tazmini amaçlarıyla sınırlı kalmak kaydıyla, Müsteşarlığın, Bakanlık, Dışişleri Bakanlığı ve ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerini alarak vereceği karara bağlı olarak, karasularının ötesindeki açık deniz alanlarını,

r) Zarar : Bu Kanunun 6 ncı maddesinde belirtilenler ile zararın tespit, tazmin ve uyumsuzlukların giderilmesine ilişkin masrafları, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yetki, Görev ve Sorumluluklar

Kuruluşların yetki, görev ve sorumlulukları

MADDE 4. - Bu Kanunun uygulanması bakımından, genel koordinasyon, kıyı alanlarında kara kökenli kirliliğin önlenmesine yönelik acil müdahale planlarının hazırlanması, kirlenmenin türü ve etkilerinin belirlenmesi, çevreye olan zararların tespiti ve olay sonrası kirlilikten etkilenen alanların rehabilitasyonuna ilişkin yetki, görev ve sorumluluklar Bakanlığa; deniz araçlarından kaynaklanan deniz kirliliğinin önlenmesine yönelik acil müdahale planlarının hazırlanması, hazırlıklı olma, kir-

(Çevre Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

o) Talep sahibi : Bu Kanun hükümlerine göre bir zararın tazmini için talepte bulunan gerçek ve tüzel kişileri,

p) Uygulama alanları : Bu Kanunun uygulanması bakımından, Türkiye'nin iç suları, karasuları, kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölgesinden oluşan deniz yetki alanlarını ve bu Kanunda öngörülen acil durumlarda, bu durumlara müdahale ve zararların tazmini amaçlarıyla sınırlı kalmak kaydıyla, Müsteşarlığın, Bakanlık, Dışişleri Bakanlığı ve ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerini alarak vereceği karara bağlı olarak, karasularının ötesindeki açık deniz alanlarını,

r) Zarar : Bu Kanunun 6 ncı maddesinde belirtilenler ile zararın tespit, tazmin ve uyumsuzlukların giderilmesine ilişkin masrafları,

s) Zararsız geçiş : Türk iç sularına girmek-
sizin veya iç sular dışında bulunan bir demir-
leme yerine veya liman tesisine uğramaksızın
karasularını katetme amacıyla veya Türk iç
sularına ulaşmak veya ayrılmak, iç sular dışın-
da bulunan bir demirleme yerinde veya liman
tesisinde durmak veya bunlardan ayrılmak
amacıyla Türk karasularında seyretmeyi,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yetki, Görev ve Sorumluluklar

Kuruluşların yetki, görev ve sorumlulukları

MADDE 4. - Bu Kanunun uygulanması bakımından, genel koordinasyon görevi Bakanlığa aittir. Bu Kanunla yetkili kılınan kurum ve kuruluşlar, bu Kanun kapsamında elde ettikleri bilgiler ile yapılan işlemleri gecikmeksizin Bakanlığa bildirmekle yükümlüdürler.

Acil müdahale planlarının hazırlanması, kıyı alanlarında acil müdahale planlarının uygulanması, kirlenmenin türü ve etkilerinin belirlenmesi, çevreye olan zararların tespiti ve olay sonrası kirlilikten etkilenen alanların

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

liliğe müdahale, zararların tazmini ve mali sorumluluk garantilerinin bildirimi konularında icraya ilişkin yetki, görev ve sorumluluklar Müsteşarlığa; asayiş ve kolluk görevlerine ilişkin yetki, görev ve sorumluluklar Sahil Güvenlik Komutanlığına aittir.

Seyir, can, mal ve çevre emniyetinin sağlanması

MADDE 5. - Bu Kanun kapsamındaki tüm gemi ve kıyı tesislerinin sorumlu tarafları; olayın meydana gelmesinin önlenmesi, olayın meydana geldiği durumlarda ise zararın azaltılması, giderilmesi, sınırlandırılması amacıyla hazırlıklı olma ve koruyucu önlemler de dahil uluslararası hukukun öngördüğü ve seyir, can, mal ve çevre emniyetinin gerektirdiği yükümlülüklerle ilişkin tüm tedbirleri almakla yükümlüdürler.

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde seyir, can, mal ve çevre emniyeti ile ilgili olarak belirlenmiş standartlara uyduğunu, uluslararası kabul görmüş belgelerle ispat edemeyen veya standartlara uymadığı konusunda açık emareler bulunan petrol ve/veya diğer zararlı maddeleri taşıyan bu Kanun kapsamındaki gemilerin, can kurtarma hizmetlerinden kaynaklanacak mücbir sebepler dışında, Türk iç sularına veya iç sular dışındaki bir demir yeri veya liman tesislerine uğramak amacıyla Türk karasularına ve iç sularına girmesine izin verilmez; girmiş olan gemiler derhal buralardan çıkartılır veya şartları tamamlanuncaya kadar bağlanarak seferden yasaklanır.

Bu Kanun kapsamındaki gemiler, Türk iç sularına veya iç sular dışındaki bir demir yeri veya liman tesislerine uğramak amacı ile Türk karasularına girmeden kırksekiz saat önce,

(Çevre Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

rehabilitasyonuna ilişkin yetki, görev ve sorumluluklar Bakanlığa; deniz araçlarından kaynaklanan deniz kirliliğinin önlenmesine yönelik acil müdahale planlarının uygulanması, hazırlıklı olma, kirliliğe müdahale, zararların tazmini ve mali sorumluluk garantilerinin bildirimi konularında icraya ilişkin yetki, görev ve sorumluluklar Müsteşarlığa; asayiş ve kolluk görevlerine ilişkin yetki, görev ve sorumluluklar Sahil Güvenlik Komutanlığına aittir.

Seyir, can, mal ve çevre emniyetinin sağlanması

MADDE 5. - Bu Kanun kapsamındaki tüm gemi ve kıyı tesislerinin sorumlu tarafları; olayın meydana gelmesinin önlenmesi, olayın meydana geldiği durumlarda ise zararın azaltılması, giderilmesi, sınırlandırılması amacıyla hazırlıklı olma ve koruyucu önlemler de dahil uluslararası hukukun öngördüğü ve seyir, can, mal ve çevre emniyetinin gerektirdiği yükümlülüklerle ilişkin tüm tedbirleri almakla yükümlüdürler.

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde seyir, can, mal ve çevre emniyeti ile ilgili olarak belirlenmiş standartlara uyduğunu, uluslararası kabul görmüş belgelerle ispat edemeyen veya standartlara uymadığı konusunda açık emareler bulunan petrol ve/veya diğer zararlı maddeleri taşıyan bu Kanun kapsamındaki yabancı bayraklı gemilerin, can kurtarma hizmetlerinden kaynaklanacak mücbir sebepler dışında, Türk iç sularına veya iç sular dışındaki bir demir yeri veya liman tesislerine uğramak amacıyla Türk karasularına ve iç sularına girmesine izin verilmez; girmiş olan gemiler derhal buralardan çıkartılır veya standartları sağlaması için en fazla 30 gün süre verilir. Bu süre sonunda standartları sağlamadığı tespit edilen gemiler derhal karasuları dışına çıkartılır. Standartlara uymayan bu Kanun kapsamındaki Türk bayraklı

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Müşteşarlık tarafından belirlenecek bir acil müdahale birimine, gemi ve taşıdığı yük ile ilgili bilgileri vermek zorundadır. Bu zorunluluğa uymayan gemilerin Türk karasularına ve iç sularına girmesine izin verilmez; girmiş olan gemiler derhal buralardan çıkartılır veya şartları tamamlanuncaya kadar bağlanarak seferden yasaklanır. İhbara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Seyir, can, mal ve çevre emniyetini sağlamak amacıyla alınan tedbirler, bu Kanun, ilgili mevzuat ve uluslararası düzenlemelerde belirtilen usul ve esaslara göre, yetkili kuruluşlar tarafından denetlenir. Denetim ile ilgili usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Kıyı tesislerinin, muhtemel kirliliğe müdahale etmek üzere bulundurmaya zorunda oldukları personel, malzeme ve ekipmanlar ile ilgili usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir. Bulundurmaya zorunda oldukları personel, malzeme ve ekipmanlar tamamlanuncaya kadar, yeni kurulacak kıyı tesislerinin faaliyetlerine izin verilmez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Zararların Tazmini

Zarardan dolayı sorumluluk

MADDE 6. - Bu Kanun kapsamına giren gemi ve kıyı tesislerinin sorumlu tarafları, uygulama alanlarında gemi ve kıyı tesislerinden kaynaklanan olay sonucu ortaya çıkan kirlen-

(Çevre Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

gemi ise standartları sağlayıncaya kadar bağlanarak seferden yasaklanır. Bu durumdaki gemilerin yükü, gemi veya yük sahibince standartlara uygun başka bir gemiye nakledilir ve mevzuat uyarınca bertaraf edilmesi gereken yüklerin uygun bir şekilde bertarafı sağlanır.

Bu Kanun kapsamındaki gemiler, Türk iç sularına veya iç sular dışındaki bir demir yeri veya liman tesislerine uğramak amacı ile Türk karasularına girmeden kırksekiz saat önce, veya kalkış limanı ile Türk karasularına girmesine kadarki seyir süresi kırksekiz saatten az olan gemiler kalkış limanından hareketten hemen sonra Müşteşarlığa, gemi ve taşıdığı yük ile ilgili bilgileri vermek zorundadır. Bu zorunluluğa uymayan gemilerin Türk karasularına ve iç sularına girmesine izin verilmez; girmiş olan gemiler derhal buralardan çıkartılır. Bildirime ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Seyir, can, mal ve çevre emniyetini sağlamak amacıyla alınan tedbirler, bu Kanun, ilgili mevzuat ve uluslararası düzenlemelerde belirtilen usul ve esaslara göre, yetkili kuruluşlar tarafından denetlenir. Denetim ile ilgili usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Kıyı tesislerinin, muhtemel kirliliğe müdahale etmek üzere bulundurmaya zorunda oldukları personel, malzeme ve ekipmanlar ile ilgili usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir. Bulundurmaya zorunda oldukları personel, malzeme ve ekipmanlar tamamlanuncaya kadar, yeni kurulacak kıyı tesislerinin faaliyetlerine izin verilmez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Zararların Tazmini

Zarardan dolayı sorumluluk

MADDE 6. - Bu Kanun kapsamına giren gemi ve kıyı tesislerinin sorumlu tarafları, uygulama alanlarında gemi ve kıyı tesislerinden kaynaklanan olay sonucu ortaya çıkan kirlen-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

menin veya kirlenme tehlikesinin neden olduğu; temizleme masraflarını, koruyucu önlemlere ilişkin masrafları, canlı kaynaklar ve deniz yaşamına verilen zararları, bozulan çevrenin yeniden oluşturulması, toplanan atıkların taşınması ve bertarafı için yapılacak masrafları, geçim için kullanılan doğal ve canlı kaynaklarda meydana gelen zararları, özel mallardaki zararları, şahısların yaralanması ve ölümünden kaynaklanan zararları, gelir kayıplarını, gelir ve kazanç kapasitelerine verilen zararları ve diğer kamu zararlarını tazmin etmekle müteselsilen sorumludur.

Garantörün sorumluluğu, diğer sorumlu tarafların sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Garantörün tazmin etmediği zararlar diğer sorumlu taraflarca tazmin edilir.

İki veya daha fazla geminin karışmasıyla meydana gelen bir olayda ortaya çıkan zarardan tüm gemilerin sorumlu tarafları müştereken ve müteselsilen sorumludur.

Olay sonucu ortaya çıkan zararı ödeyenlerin zarara neden olanlara rücu hakkı saklıdır.

Sorumluluğun sınırı

MADDE 7. - Gemi başına sorumlu taraf yükümlülüğünün toplamı ve sorumlu tarafa yüklenecek azami tazminat miktarı konusunda Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşme hükümleri saklıdır.

Mali sorumluluk garantileri

MADDE 8. - Uygulama alanlarına girmek isteyen petrol ve/veya diğer zararlı maddeleri taşıyan gemiler Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler uyarınca kendilerinden istenen mali sorumluluk belgelerinden birine sahip olmak, bunları ilgili makamlara bildirmek ve talep edildiğinde göstermek zorundadırlar.

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde öngörülen mali sorumluluk garantilerine sahip olmadıkları belirlenen bu Kanun kapsamındaki gemilerin, can kurtarma hizmet-

(Çevre Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

menin veya kirlenme tehlikesinin neden olduğu; temizleme masraflarını, koruyucu önlemlere ilişkin masrafları, canlı kaynaklar ve deniz yaşamına verilen zararları, bozulan çevrenin yeniden oluşturulması, toplanan atıkların taşınması ve bertarafı için yapılacak masrafları, geçim için kullanılan doğal ve canlı kaynaklarda meydana gelen zararları, özel mallardaki zararları, şahısların yaralanması ve ölümünden kaynaklanan zararları, gelir kayıplarını, gelir ve kazanç kapasitelerine verilen zararları ve diğer kamu zararlarını tazmin etmekle müteselsilen sorumludur.

Garantörün sorumluluğu, diğer sorumlu tarafların sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Garantörün tazmin etmediği zararlar diğer sorumlu taraflarca tazmin edilir.

İki veya daha fazla geminin karışmasıyla meydana gelen bir olayda ortaya çıkan zarardan tüm gemilerin sorumlu tarafları müştereken ve müteselsilen sorumludur.

Olay sonucu ortaya çıkan zararı ödeyenlerin zarara neden olanlara rücu hakkı saklıdır.

Sorumluluğun sınırı

MADDE 7. - Gemi başına sorumlu taraf yükümlülüğünün toplamı ve sorumlu tarafa yüklenecek azami tazminat miktarı konusunda Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşme hükümleri saklıdır.

Mali sorumluluk garantileri

MADDE 8. - Uygulama alanlarına girmek isteyen petrol ve/veya diğer zararlı maddeleri taşıyan gemiler Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler uyarınca kendilerinden istenen mali sorumluluk belgelerine sahip olmak, bunları ilgili makamlara bildirmek ve talep edildiğinde göstermek zorundadırlar.

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde öngörülen mali sorumluluk garantilerine sahip olmadıkları belirlenen bu Kanun kapsamındaki yabancı bayraklı gemilerin, can

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

lerinden kaynaklanacak mücbir sebepler dışında, Türk iç sularına veya iç sular dışındaki bir demir yeri veya liman tesislerine uğramak amacıyla Türk karasularına ve iç sularına girmesine izin verilmez; girmiş olan gemiler derhal buralardan çıkartılır veya şartları tamamlanıncaya kadar bağlanarak seferden yasaklanır.

Kıyı tesislerinin yerine getirmek zorunda oldukları mali sorumluluk garantileri yönetmelikle belirlenir.

(Çevre Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

kurtarma hizmetlerinden kaynaklanacak mücbir sebepler dışında, Türk iç sularına veya iç sular dışındaki bir demir yeri veya liman tesislerine uğramak amacıyla Türk karasularına ve iç sularına girmesine izin verilmez; girmiş olan gemiler derhal buralardan çıkartılır veya şartları sağlaması için en fazla 30 gün süre verilir. Bu süre sonunda şartları sağlamadığı tespit edilen gemiler derhal karasuları dışına çıkarılır. Şartlara uymayan bu Kanun kapsamındaki Türk bayraklı gemiler ise şartları sağlamıncaya kadar bağlanarak seferden yasaklanır. Bu durumdaki gemilerin yükü, gemi veya yük sahibince şartlara uygun başka bir gemiye nakledilir ve mevzuat uyarınca bertaraf edilmesi gereken yüklerin uygun bir şekilde bertarafı sağlanır.

Kıyı tesisleri, bu Kanun kapsamındaki zararlara karşı mali sorumluluk sigortası yaptırmak zorundadır. Sigorta yaptırma zorunluluğuna uymayan kıyı tesislerinin faaliyetine izin verilmez.

Yukarıdaki fıkrada öngörülen zorunlu mali sorumluluk sigortasının, Hazine Müsteşarlığınca belirlenen sigorta şirketleri tarafından ya da bu şirketlerin kendi aralarında kuracakları bir havuz tarafından yapılması zorunludur.

Bakanlık Hazine Müsteşarlığının uygun görüşünü almak kaydıyla, kıyı tesislerinin mali sorumluluk sigortası yaptırmaya zorunluluğunu, bu sigortaya ilişkin genel şartlar ile tarife ve talimatların yürürlüğe girmesinden itibaren en çok bir yıl ertelemeye yetkilidir.

Kıyı tesisleri tarafından yaptırılacak mali sorumluluk sigortasına ilişkin sigorta genel şartları Hazine Müsteşarlığınca onaylanır. Mali sorumluluk sigortası tarife ve talimatları Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan tarafından tespit edilir. Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan tarifeyi serbest bırakmaya yetkilidir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Mali sorumluluk garantilerinin bildirimi

MADDE 9. - Herhangi bir Türk limanına gitmek üzere Türkiye'nin karasularına girmek isteyen ve bu Kanuna göre mali sorumluluk garantileri bulundurmakla yükümlü gemilerin 8 inci maddede belirtilen belgelerinin sureti, gidecekleri liman başkanlıklarına, Türk karasularına girişten önce, Türkiye'de mukim bir acente vasıtası ile ulaştırılır.

Türk boğazlarından uğraksız geçiş amacıyla Türkiye'nin karasularına girmek isteyen gemiler için bildirim yükümlülükleri tüzük ile belirlenir.

Zararsız geçiş amacıyla Türkiye'nin karasularını kullanacak gemiler, telsiz muhaberesi ile mali sorumluluk belgelerindeki aşağıdaki bilgileri en yakın liman yetkilisine bildirmek zorundadır:

- a) Geminin adı ve tescil limanı,
- b) Gemi sahibinin adı ve idare merkezinin yeri,
- c) Geminin Uluslararası Denizcilik Örgütü numarası,
- d) Teminat türü,
- e) Sigortacının adı ve merkezinin bulunduğu yer,
- f) Tazmin limitleri,
- g) Geminin yük durumu.

Zararların belirlenmesi

MADDE 10. - Bakanlık temsilcisinin başkanlığında; Müsteşarlık, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü ile ilgili valilik ve belediyelerin temsilcilerinden zarar tespit komisyonu oluşturulur. Komisyon gerek görürse ilgili diğer kurum ve kuruluşların temsilcilerini ve uzmanları da komisyona çağırabilir. Komisyonun çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Komisyon, zararların tamamının veya bir kısmının tespitini, bu konuda uzman Türk veya yabancı kişi ve kuruluşlara yaptırabilir. Bu şekilde tespit edilen zarar miktarı, komisyon tarafından onaylanması üzerine geçerlilik kazanır.

(Çevre Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Mali sorumluluk garantilerinin bildirimi

MADDE 9. - Herhangi bir Türk limanına gitmek üzere Türkiye'nin karasularına girmek isteyen ve bu Kanuna göre mali sorumluluk garantileri bulundurmakla yükümlü gemilerin 8 inci maddede belirtilen belgelerinin sureti, gidecekleri liman başkanlıklarına, Türk karasularına girişten önce, Türkiye'de mukim bir acente vasıtası ile ulaştırılır.

Türk boğazlarından uğraksız geçiş amacıyla Türkiye'nin karasularına girmek isteyen gemiler için bildirim yükümlülükleri Türk Boğazları Deniz Trafik Düzeni Tüzüğü ile belirlenir.

Zararsız geçiş amacıyla Türkiye'nin karasularını kullanacak gemiler, her türlü muhabere aracı ile mali sorumluluk belgelerindeki bilgiler ile, geminin adı, çağrı adı, bayrağı, tescil limanı, geminin sahibinin adı ve idare merkezinin yeri, geminin Uluslararası Denizcilik Örgütü numarası (IMO No), teminat türü, teminat geçerlilik süresi, sigortacının adı ve merkezinin bulunduğu yer, tazmin limitleri ve geminin yükü ve miktarı, geminin tipi, kalkış ve varış limanına ilişkin bilgi ve belgeleri en yakın liman yetkilisine bildirmek zorundadır.

Zararların belirlenmesi

MADDE 10. - Bakanlık temsilcisinin başkanlığında; Müsteşarlık, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü ile ilgili valilik ve belediyelerin temsilcilerinden zarar tespit komisyonu oluşturulur. Komisyon gerek görürse ilgili diğer kurum ve kuruluşların temsilcilerini ve uzmanları da komisyona çağırabilir. Komisyonun çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Komisyon, zararların tamamının veya bir kısmının tespitini, bu konuda uzman Türk veya yabancı kişi ve kuruluşlara yaptırabilir. Bu şekilde tespit edilen zarar miktarı, komisyon tarafından onaylanması üzerine geçerlilik kazanır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Tazminat ve ücret talepleri ve ödenmesi

MADDE 11. - Olaydan zarar görenlerin tazminat talepleri ile kirliliğe müdahale ve kirliliği bertaraf edenlerin ücret talepleri Müsteşarlığa bildirilir. Müsteşarlık, zararların tespitine ve uyuşmazlıkların giderilmesine bağlı olarak zararların sorumlu taraflarca tazminini ve ücretlerin ödenmesini sağlar. Komisyon tarafından belirlenen zarar miktarı üzerinde taraflarca uzlaşma sağlanması durumunda Müsteşarlık, zararların sorumlu taraf veya garantöründen talep ve tahsiline ve zarar görenlere dağıtılmasına yetkilidir.

Kirlitenin tespit edilememesi halinde Müsteşarlık tarafından kirliliğe müdahale edilir veya ettirilir.

Müsteşarlık, Bakanlığın ve Dışişleri Bakanlığının görüşlerini alarak bu Kanun kapsamında kirliliğe neden olan ancak, sorumlu tarafları bulunamayan yabancı bayraklı gemilerin Türkiye'de neden oldukları zararların tazmini konusunda bayrak devletinden yardım talep edebilir. Tazmin ve ödemelere ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Zamanaşımı

MADDE 12. - Bu Kanun kapsamındaki olaylar nedeniyle tazminat taleplerinde zamanaşımı süresi, diğer kanunlarda daha uzun bir süre öngörülmedikçe, zararın öğrenildiği ve sorumlu tarafın tespit edildiği tarihten itibaren beş yıl, her hâlde olayın meydana geldiği tarihten veya olay, olaylar zincirinden meydana geliyorsa son olayın meydana geldiği tarihten itibaren on yıldır. Zamanaşımı süresine ilişkin olarak Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşme hükümleri saklıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Müdahale Esasları

Bildirim

MADDE 13. - Olayı gören, duyan veya olaydan haberdar olan herkes, kirlenme veya kirlenme tehlikesini ilgili makam ve acil müdahale birimlerine bildirmekle yükümlüdür. Bildirilecek makamlar ve bildirimle ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(Çevre Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Tazminat ve ücret talepleri ve ödenmesi

MADDE 11. - Olaydan zarar görenlerin tazminat talepleri ile kirliliğe müdahale ve kirliliği bertaraf edenlerin ücret talepleri Müsteşarlığa bildirilir. Müsteşarlık, zararların tespitine ve uyuşmazlıkların giderilmesine bağlı olarak zararların sorumlu taraflarca tazminini ve ücretlerin ödenmesini sağlar. Komisyon tarafından belirlenen zarar miktarı üzerinde taraflarca uzlaşma sağlanması durumunda Müsteşarlık, zararların sorumlu taraf veya garantöründen talep ve tahsiline ve zarar görenlere dağıtılmasına yetkilidir.

Kirlitenin tespit edilememesi halinde Müsteşarlık tarafından kirliliğe müdahale edilir veya ettirilir.

Müsteşarlık, Bakanlığın ve Dışişleri Bakanlığının görüşlerini alarak bu Kanun kapsamında kirliliğe neden olan ancak, sorumlu tarafları bulunamayan yabancı bayraklı gemilerin Türkiye'de neden oldukları zararların tazmini konusunda bayrak devletinden yardım talep edebilir.

Tazmin ve ödemelere ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Zamanaşımı

MADDE 12. - Bu Kanun kapsamındaki olaylar nedeniyle tazminat taleplerinde zamanaşımı süresi, diğer kanunlarda daha uzun bir süre öngörülmedikçe, zararın öğrenildiği ve sorumlu tarafın tespit edildiği tarihten itibaren beş yıl, her hâlde olayın meydana geldiği tarihten veya olay, olaylar zincirinden meydana geliyorsa son olayın meydana geldiği tarihten itibaren on yıldır. Zamanaşımı süresine ilişkin olarak Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşme hükümleri saklıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Müdahale Esasları

Bildirim

MADDE 13. - Olaya karışan, olayı gören, duyan veya olaydan haberdar olan herkes, kirlenme veya kirlenme tehlikesini ilgili makam ve acil müdahale birimlerine bildirmekle yükümlüdür. Bildirilecek makamlar ve bildirimle ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Kirlenmenin tespiti

MADDE 14. - Bakanlık, bir olay sonucu meydana gelen kirlenmenin türü, kapsamı, miktarı, yayılma yönü ve hızı, muhtemel sonuçları ve bertaraf yöntemleri konularında gerekli çalışmaları yapar veya yaptırır ve ilgili acil müdahale birimine bilgi verir.

Müdahale

MADDE 15. - Olay sonucunda ortaya çıkan kirlenmeye ve kirlenme tehlikesine müdahale etme yetkisi Müsteşarlığa aittir. Müsteşarlık bu görevi, kolluk kuvvetlerinin görevlendirme planlamasına yardımcı olmak amacıyla Sahil Güvenlik Komutanlığının ve Bakanlığın görüşlerini alarak, diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ve bu alanda meslek icra eden veya bu amaçla kurulmuş olan ve merkezi Türkiye'de bulunan şirketlere yaptırabilir. Bu durum, Müsteşarlığın sorumluluğunu ortadan kaldırmaz ve görevlendirilen kamu kurum ve kuruluşlarına ve şirketlere, sorumlu taraftan doğrudan tazminat talep etme yetkisi vermez. Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğünün kurtarma ve yardıma ilişkin hakları saklıdır.

Gemilerin veya kıyı tesislerinin neden olduğu kirlenmede, olaya karışan gemiler ve olay yakınındaki gemiler ile kıyı tesisleri, üzerlerinde bulundukları personel, teçhizat ve malzemelerle sınırlı olarak ilk müdahalede bulunurlar veya bulundurulurlar, yetkili acil müdahale biriminin olaya müdahalesinden sonra bu birimin talimatlarına uyarlar. Müsteşarlık, gerçekleştirilen müdahale faaliyetleri hakkında Bakanlığa bilgi verir.

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve bu çerçevede hazırlanmış acil müdahale planlarında belirtilen uluslararası işbirliği hükümlerine göre, Türkiye'ye yabancı acil müdahale unsurlarını davet etmeye veya yabancı ülkelere Türk acil müdahale ekibi göndermeye, Bakanlığın ve Dışişleri Bakanlığının görüşlerini alarak Müsteşarlık yetkilidir.

(Çevre Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Kirlenmenin tespiti

MADDE 14. - Bakanlık, bir olay sonucu meydana gelen kirlenmenin türü, kapsamı, miktarı, yayılma yönü ve hızı, muhtemel sonuçları ve bertaraf yöntemleri konularında gerekli çalışmaları yapar veya yaptırır ve ilgili acil müdahale birimine bildirir.

Müdahale

MADDE 15. - Olay sonucunda ortaya çıkan kirlenmeye ve kirlenme tehlikesine müdahale etme yetkisi Müsteşarlığa aittir. Müsteşarlık bu görevi, Bakanlığın görüşlerini alarak, diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ve bu alanda meslek icra eden veya bu amaçla kurulmuş olan ve merkezi Türkiye'de bulunan şirketlere yaptırabilir. Bu durum, Müsteşarlığın sorumluluğunu ortadan kaldırmaz ve görevlendirilen kamu kurum ve kuruluşlarına ve şirketlere, sorumlu taraftan doğrudan tazminat talep etme yetkisi vermez. Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğünün kurtarma ve yardıma ilişkin hakları saklıdır.

Birinci fıkrada belirtilen yetkiler gerektiğinde Bakanlık tarafından da kullanılabilir.

Gemilerin veya kıyı tesislerinin neden olduğu kirlenmede, olaya karışan gemiler ve olay yakınındaki gemiler ile kıyı tesisleri, üzerlerinde bulundukları personel, teçhizat ve malzemelerle sınırlı olarak ilk müdahalede bulunurlar veya bulundurulurlar, yetkili acil müdahale biriminin olaya müdahalesinden sonra bu birimin talimatlarına uyarlar. Müsteşarlık, gerçekleştirilen müdahale faaliyetlerini Bakanlığa bildirir.

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve bu çerçevede hazırlanmış acil müdahale planlarında belirtilen uluslararası işbirliği hükümlerine göre, Türkiye'ye yabancı acil müdahale unsurlarını davet etmeye veya yabancı ülkelere Türk acil müdahale ekibi göndermeye ve bunlara ait harcamaları ödemeye veya talep etmeye Bakanlığın ve Dışişleri Bakanlığının görüşlerini alarak Müsteşarlık yetkilidir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Acil müdahale birimi olarak görev yapacak özel kuruluşlar ile kamu kurum ve kuruluşları ve uluslararası işbirliği çerçevesinde davet edilmiş yabancı ülke acil müdahale unsurlarının müdahale yetkisine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Müdahale faaliyetlerinin etkinliğini artırmak amacıyla Müsteşarlık, Sahil Güvenlik Komutanlığının da olumlu görüşünü alarak, olay bölgesinde veya olayla ilgili uygun görüldüğü deniz alanlarında deniz trafiğini geçici olarak askıya alabilir veya değiştirebilir.

Atıkların taşınması ve bertarafı

MADDE 16. - Olay bölgesinde toplanan atıkların uygun bertaraf tesisine taşınması ve bertarafı acil müdahale planlarında belirlenen esaslara göre yapılır.

Kirlilikten etkilenen alanların tespiti ve rehabilitasyonu

MADDE 17. - Müdahale işlemleri sonrasında, kirlilikten etkilenen alanların tespiti ve rehabilitasyonu çalışmaları ile kirliliğin sağlık, bitki ve hayvan varlığı ile doğal ve tarihsel değerler üzerinde uzun dönemli etkilerinin tespiti amacıyla Bakanlıkça izleme programları yürütülür.

Acil müdahale planları

MADDE 18. - Deniz çevresinin petrol ve diğer zararlı maddelerden kirlenmesinde acil durumlarda müdahaleye ilişkin faaliyetleri ve uluslararası işbirliğine ilişkin esasları içeren ulusal acil müdahale planı Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü ve ilgili kuruluşların görüşü alınmak suretiyle Bakanlığın koordinasyonunda Müsteşarlıkla müştereken hazırlanır. Ulusal acil müdahale planı ile bölgesel ve yerel düzeydeki acil müdahale planlarının hazırlanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(Çevre Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Acil müdahale birimi olarak görev yapacak özel kuruluşlar ile kamu kurum ve kuruluşları ve uluslararası işbirliği çerçevesinde davet edilmiş yabancı ülke acil müdahale unsurlarının müdahale yetkisine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Müdahale faaliyetlerinin etkinliğini artırmak amacıyla Müsteşarlık, Sahil Güvenlik Komutanlığının da olumlu görüşünü alarak, olay bölgesinde veya olayla ilgili uygun görüldüğü deniz alanlarında deniz trafiğini geçici olarak askıya alabilir veya değiştirebilir.

Atıkların taşınması ve bertarafı

MADDE 16. - Olay bölgesinde toplanan atıkların uygun bertaraf tesisine taşınması ve bertarafı acil müdahale planlarında belirlenen esaslara göre yapılır.

Kirlilikten etkilenen alanların tespiti ve rehabilitasyonu

MADDE 17. - Müdahale işlemleri sonrasında, kirlilikten etkilenen alanların tespiti ve rehabilitasyonu çalışmaları ile kirliliğin insan sağlığı, bitki ve hayvan varlığı ile doğal ve tarihsel değerler üzerinde uzun dönemli etkilerinin tespiti amacıyla Bakanlıkça izleme programları yürütülür.

Acil müdahale planları

MADDE 18. - Deniz çevresinin petrol ve diğer zararlı maddelerden kirlenmesinde acil durumlarda müdahaleye ilişkin faaliyetleri ve uluslararası işbirliğine ilişkin esasları içeren ulusal acil müdahale planı Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü ve ilgili kuruluşların görüşü alınmak suretiyle, Müsteşarlıkla koordinasyon sağlanarak Bakanlıkça hazırlanır. Ulusal acil müdahale planı ile bölgesel ve yerel düzeydeki acil müdahale planlarının hazırlanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Acil durum yönetimine geçilmesi halinde koordinasyon

MADDE 19. - Bu Kanun kapsamındaki bir olay nedeniyle 10.10.1984 tarihli ve 3056 sayılı Kanunun 11/A maddesi uyarınca Bakanlığın talebi üzerine acil durum yönetimine geçilmesi durumunda, bu Kanun kapsamında yetkilendirilecek acil müdahale birimi, oluşturulacak merkezlerin birer unsuru olarak görev yapar.

Acil durum yönetimine geçilmesini gerektirmemekle birlikte bu Kanun kapsamında yer alan bir olayın kararı da etkilemesi durumunda, bu Kanun kapsamında yetkilendirilecek acil müdahale birimi, birinci fıkrada belirtilen hükümler uyarınca oluşturulacak merkezlerin birer unsuru olarak görev yapar.

Birinci ve ikinci fıkralarda öngörülen durumlarda, 10 uncu maddede belirtilen komisyona Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü temsilcileri de katılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM
Çeşitli Hükümler

Uyuşmazlıkların çözümü için hakem tayini

MADDE 20. - Müsteşarlık ile sorumlu taraf veya garantörünün uzlaşması halinde bu Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümü için hakem veya hakem heyeti tayin edilebilir. Tayin edilen hakemler Türk hukukunu uygular. Tahkim, ilgisine göre 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu veya 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanunu hükümlerine tabidir.

Tehlike altındaki gemilerin uygun, güvenli deniz alanlarına kabulü

MADDE 21. - Tehlike altındaki bir geminin, talebi halinde, uygun, güvenli deniz alanlarına kabulüne Müsteşarlık yetkilidir. Kabule ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(Çevre Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Acil durum yönetimine geçilmesi halinde koordinasyon

MADDE 19. - Bu Kanun kapsamındaki bir olay nedeniyle 10.10.1984 tarihli ve 3056 sayılı Kanunun 11/A maddesi uyarınca Bakanlığın talebi üzerine acil durum yönetimine geçilmesi durumunda, bu Kanun kapsamında yetkilendirilecek acil müdahale birimi, oluşturulacak merkezlerin birer unsuru olarak görev yapar.

Acil durum yönetimine geçilmesini gerektirmemekle birlikte bu Kanun kapsamında yer alan bir olayın kararı da etkilemesi durumunda, bu Kanun kapsamında yetkilendirilecek acil müdahale birimi, birinci fıkrada belirtilen hükümler uyarınca oluşturulacak merkezlerin birer unsuru olarak görev yapar.

Birinci ve ikinci fıkralarda öngörülen durumlarda, 10 uncu maddede belirtilen komisyona Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü temsilcileri de katılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM
Çeşitli Hükümler

Uyuşmazlıkların çözümü için hakem tayini

MADDE 20. - Müsteşarlık ile sorumlu taraf veya garantörünün uzlaşması halinde bu Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümü için hakem veya hakem heyeti tayin edilebilir. Tayin edilen hakemler Türk hukukunu uygular. Tahkim, ilgisine göre 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu veya 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanunu hükümlerine tabidir.

Tehlike altındaki gemilerin uygun, güvenli deniz alanlarına kabulü

MADDE 21. - Tehlike altındaki bir geminin, talebi halinde, uygun, güvenli deniz alanlarına kabulüne Müsteşarlık yetkilidir. Kabule ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Geminin denetimi ve kolluk görevleri

MADDE 22. - Bir geminin bu Kanun kapsamında bir olaya veya kirliliğe neden olacağı veya böyle bir risk oluşturacağı yönünde ciddi şüphelerin bulunduğu durumlarda, Müsteşarlık kesin tespit için gemiyi denetime tabi tutabilir. Müsteşarlık bu yetkisini gerekli gördüğü halde ilgili kurum ve kuruluşlara devredebilir.

Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin tüm kolluk görevleri Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından yerine getirilir.

Gemi yakıtlarından ve diğer yüklerden kaynaklanan kirlilik

MADDE 23. - Bir olayda, bu Kanuna tabi olan veya olmayan bir geminin yakıt olarak taşıdığı petrol veya türevlerinden veya yüklerinden meydana gelen kirliliğe veya kirlilik tehlikesine müdahale ve zararların tespit ve tazmininde, 5 inci maddenin ihbar yükümlülüğü dışındaki hükümleri uygulanır.

Yönetmelikler

MADDE 24. - Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler, ilgili bakanlık ve kuruluşların görüşü alınmak suretiyle Bakanlık ve Müsteşarlık tarafından müştereken hazırlanır.

Değiştirilen hükümler

MADDE 25. - 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesine aşağıdaki bent eklenmiştir.

"ı) Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun hükümleri kapsamında bir olay meydana geldikten sonra kirliliğe müdahale ve acil müdahale planlarının icrası için acil olarak ihtiyaç duyulabilecek araç, gereç ve malzeme alımı ile Çevre ve Orman Bakanlığının denizlerde sürekli izleme programı konusunda hizmet alımları,"

(Çevre Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Geminin denetimi ve kolluk görevleri

MADDE 22. - Bir geminin bu Kanun kapsamında bir olaya veya kirliliğe neden olacağı veya böyle bir risk oluşturacağı yönünde ciddi şüphelerin bulunduğu durumlarda, Müsteşarlık kesin tespit için gemiyi denetime tabi tutabilir. Müsteşarlık bu yetkisini gerekli gördüğü halde ilgili kurum ve kuruluşlara devredebilir.

Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin tüm asayiş ve kolluk görevleri Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından yerine getirilir.

Gemi yakıtlarından ve yüklerden kaynaklanan kirlilik

MADDE 23. - Bir olayda, bu Kanuna tabi olan veya olmayan bir geminin yakıt olarak taşıdığı petrol veya türevlerinden veya bu Kanuna tabi olmayan geminin taşıdığı diğer zararlı maddelerden/yüklerden meydana gelen kirliliğe veya kirlilik tehlikesine müdahale ve zararların tespit ve tazmininde, bu Kanunun 5 inci maddesinin 3 üncü fıkrası ile 8 inci ve 9 uncu maddeleri dışındaki hükümleri uygulanır. Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşme hükümleri saklıdır.

Yönetmelikler

MADDE 24. - Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler, ilgili bakanlık ve kuruluşların görüşü alınmak suretiyle Bakanlık ve Müsteşarlık tarafından müştereken hazırlanır.

Değiştirilen hükümler

MADDE 25. - 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesine aşağıdaki (j) bendi eklenmiştir.

"j) Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun hükümleri kapsamında, acil müdahale planlarının hazırlanması ve bir olay meydana geldikten sonra kirliliğe müdahale ve acil müdahale planlarının icrası için acil olarak ihtiyaç duyulabilecek hizmet alımı ile araç, gereç ve malzeme alımı."

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

GEÇİCİ MADDE 1. - Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yürürlüğe konulur.

GEÇİCİ MADDE 2. - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte faal durumda bulunan tesislerden, 5 inci maddenin son fıkrasına göre bulundurmak zorunda oldukları personel, malzeme ve ekipmanlara ilişkin eksiklerini yönetmelikte belirtilen süre içinde tamamlamayanların faaliyetleri Bakanlık tarafından durdurulur.

(Çevre Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 26. - 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun geçici 4 üncü maddesine son fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (j) bendine ilişkin esas ve usuller, Maliye Bakanlığı, Kamu İhale Kurumu ve Denizcilik Müsteşarlığının görüşleri alınarak Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir."

GEÇİCİ MADDE 1. - Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yıl; mali sorumluluk sigortasına ilişkin genel şartlar ile tarife ve talimatlar bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren en geç altı ay içinde hazırlanır ve Resmi Gazetede yayımlanır.

GEÇİCİ MADDE 2. - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte faal durumda bulunan tesislerden, bu Kanunun 5 inci maddesinin son fıkrasına göre bulundurmak zorunda oldukları personel, malzeme ve ekipmanlara ilişkin eksiklerini yönetmelikte belirtilen süre içinde tamamlamayanların faaliyetleri Bakanlık tarafından durdurulur.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 26. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 27. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Çevre Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 27. - Bu Kanun yayımı tarihinden itibaren üç ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 28. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

A. Gül

Devlet Bakanı

B. Atalay

Devlet Bakanı V.

A. Aksu

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Şener

Devlet Bakanı

A. Babacan

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

İçişleri Bakanı

A. Aksu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Z. Ergezen

Tarım ve Köyişleri Bakanı

S. Güçlü

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Çevre ve Orman Bakanı

O. Pepe

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. A. Şahin

Devlet Bakanı

M. Aydın

Adalet Bakanı

C. Çiçek

Maliye Bakanı

K. Unakutan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

M. Başesgioğlu

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Mumcu

